

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra účetnictví a financí

Diplomová práce

Kreativní účetnictví, přístupy k jeho identifikaci a využívání z pozice managementu

Vypracovala: Bc. Markéta Anderlová

Vedoucí práce: doc. Ing. Jindřiška Kouřilová, CSc.

2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Markéta ANDERLOVÁ**

Osobní číslo: **E15611**

Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Název tématu: **Kreativní účetnictví, přístupy k jeho identifikaci a využívání z pozice managementu.**

Zadávací katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Analyzovat a vymezit pojem kreativní účetnictví dle stávající literatury, dopady do výkaznictví podniku. Na základě zvoleného záměru dosažení výsledku hospodaření využít kreativní účetnictví ke zpracování výkazů, propočtu základních ukazatelů finanční analýzy podniku. Vyhodnotit výsledek. Identifikovat možnosti managementu; zda a jak může určit způsoby kontroly.

Rámcová osnova:

1. Analýza obsahu kreativního účetnictví a jeho podoby a tendence.
2. Identifikace, využívání a dopady kreativního účetnictví do výkaznictví; vliv podnikového a společenského klimatu.
3. Zpracovat variantní vykazování - dosažení maximálního či minimálního výsledku hospodaření.
4. Vyhodnotit výsledek, vč. výsledku ze zpracovaných vybraných finančních ukazatelů.
5. Možnosti managementu podniku identifikovat (resp. využívat) kreativní účetnictví (vnitřní kontrola, audit, zavedení vhodných směrů účetnictví).

Postup:

1. Analýza a porovnání základních pojmů užívaných v oblasti sledování kreativního účetnictví v českém a rakouském prostředí.
2. Identifikace rozdílů mezi účetními systémy v možnostech využívání kreativního účetnictví.
3. Metody identifikace hospodářských a účetních případů zneužívání kreativního účetnictví.
4. Přístup institucí a společnosti k identifikaci a řešení problematiky.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **50-60**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Dušek, J. (2014). *Vyhněte se chybám v účetnictví.* Praha: Grada.

Jones, J. M. (2011). *Creative Accounting, Fraud and International Accounting Scandals.* New York City, USA: John Wiley & Sons.

Králíček, V., & Molín, J. (2014). **Poznámky k některým formám vnějších podvodných jednání z pohledu trestně právní úpravy v České republice.** *Český finanční a účetní časopis*, 9 (2)., 6-17.

Mantone, P. S. (2013). *Using Analytics to Detect Possible Fraud. Tool and Techniques.* Hoboken. New Jersey: John Wiley & Sons.

Schiffer, V. (2009). *Vnitřní kontrolní systém: Významný nástroj ochrany majetku a hospodaření účetních.* Praha: Wolters Kluwer.

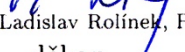
Volkánová, Z. (2014). *Podvody v účetnictví firem - Jak se jim bránit.* Praha: Linde.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Jindřiška Kouřilová, CSc.**

Katedra účetnictví a financí

Datum zadání diplomové práce: **8. února 2016**

Termín odevzdání diplomové práce: **15. dubna 2017**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 8. února 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma „Kreativní účetnictví, přístupy k jeho identifikaci a využívání z pozice managementu“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 14. dubna 2017

.....

Bc. Markéta Anderlová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. Ing. Jindřišce Kouřilové, CSc. za podporu, trpělivost a poskytování cenných rad při psaní této diplomové práce.

OBSAH

1	ÚVOD	3
2	CÍL PRÁCE A METODICKÝ POSTUP	4
2.1	CÍL PRÁCE	4
2.2	METODICKÝ POSTUP	4
2.2.1	VYBRANÉ FINANČNÍ UKAZATELE	5
3	LITERÁRNÍ PŘEHLED A VÝKAZNICTVÍ	6
3.1	OBECNÁ CHARAKTERISTIKA KREATIVNÍHO ÚČETNICTVÍ JAKO STANDARDNÍ JEDNÁNÍ ČI PODVOD	6
3.2	PODVODNÉ JEDNÁNÍ	9
3.2.1	PRAVDA, OMYL, CHYBA ČI PODVOD V ÚČETNICTVÍ	10
3.2.2	DRUHY ÚČETNÍCH PODVODŮ	11
3.3	TECHNIKY KREATIVNÍHO ÚČETNICTVÍ	13
3.3.1	WINDOW DRESSING	13
3.3.2	MIMOROZVAHOVÉ FINANCOVÁNÍ	14
3.3.3	EARNINGS MANAGEMENT A INCOME SMOOTHING	15
3.4	OKOLNOSTI VEDOUcí KE KREATIVNÍMU ÚČETNICTVÍ	16
3.5	PSYCHOLOGICKÝ A BEHAVIORÁLNÍ POHLED NA KREATIVNÍ ÚČETNICTVÍ	18
3.6	VÝHODY A NEVÝHODY KREATIVNÍHO ÚČETNICTVÍ	20
3.7	PREVENCE	21
3.7.1	KONTROLA ÚČETNÍHO PROSTŘEDÍ	22
3.7.2	AUDITING	23
3.7.3	HLAVNÍ ROZDÍLY MEZI VNITŘNÍ KONTROLOU A INTERNÍM AUDITEM	24
3.8	DETEKCE KREATIVNÍHO ÚČETNICTVÍ	25
3.8.1	BENEISH MODEL	26
3.8.2	MODEL CFEBT	27
3.8.3	MODEL Q-DMFCA	28
3.9	NEJZNÁMĚJŠÍ ÚČETNÍ SKANDÁLY A PODVODY V MINULOSTI	29
3.9.1	ENRON	29
3.9.2	PARMALAT	30
3.9.3	ROYAL AHOLD	30
3.9.4	ČESKÉ ÚČETNÍ SKANDÁLY A PODVODY	30
3.10	FINANČNÍ ANALÝZA A VÝKAZNICTVÍ	34
3.10.1	ROZVAHA A VÝKAZ ZISKU A ZTRÁT	34
3.10.2	FINANČNÍ ANALÝZA	34
4	PRAKTICKÁ ČÁST	37
4.1	DLOUHODOBÝ MAJETEK	38
4.2	ZÁSoby ZBOŽÍ	39
4.3	POHLEDÁVKY	39
4.4	VLASTNÍ KAPITÁL	39
4.5	INFORMACE O ÚČETNÍ JEDNOTCE	40

4.6	PRVNÍ TEMATICKÁ OBLAST: SNAHA O MINIMALIZACI ODVODOVÉ POVINNOSTI	41
4.6.1	ZAÚČTOVÁNÍ PODLE VARIANTY A	43
4.6.2	ZAÚČTOVÁNÍ PODLE VARIANTY B	45
4.7	VYBRANÉ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY K PRVNÍ TEMATICKÉ OBLASTI	47
4.7.1	UKAZATELE RENTABILITY	48
4.8	DRUHÁ TEMATICKÁ OBLAST: DODACÍ DOLOŽKY	49
4.9	TŘETÍ TEMATICKÁ OBLAST: VRÁCENÍ DPH	52
5	<u>VÝSLEDKY A DISKUSE</u>	53
6	<u>ZÁVĚR</u>	55
I	<u>SUMMARY AND KEYWORDS</u>	57
II	<u>SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ</u>	58
III	<u>SEZNAM GRAFŮ, OBRÁZKŮ, PŘEHLEDŮ A TABULEK</u>	
IV	<u>SEZNAM PŘÍLOH</u>	
V	<u>PŘÍLOHY</u>	

1 Úvod

Podle zákona o účetnictví má být účetnictví průkazné, úplné a správné. Onu průkaznost zajistíme doložením účetních případů, úplnost zaručíme zaúčtováním všech dokladů do příslušného účetního období a v neposlední řadě garantujeme správnost účtováním podle předpisů.

Aktuálním problémem je vymezení pojmu *kreativní účetnictví* dle stávající literatury. A to jak české, tak i anglosaské, která je na toto téma logicky bohatší. Stále ještě nebyl univerzálně specifikován termín kreativní účetnictví a je velmi těžké tento pojem přesně definovat, poněvadž pohledy různých subjektů se na danou problematiku liší. Existují mnozí, kteří zastávají názor, že je třeba zamezit jakékoliv kreativité v účetnictví, jelikož někdo známky kreativního účetnictví může považovat za podvod. Vyskytují se také různé názory na to, co se rozumí podvodem a co chybou.

Objevují se zde i relativně vedlejší aspekty, kam můžeme zařadit mnohdy opomíjený psychologický a behaviorální pohled na kreativitu, který by měl přispět významným podílem k řešení pravé příčiny vzniku kreativního účetnictví.

Je zřejmé, že tak, jak pokračují podvody, pokračuje i hledání metod k jejich identifikaci. V teoretické literatuře se objevuje řada metod, které pohlížejí na danou problematiku z různých úhlů profesních skupin. Mezi ně patří i pohled managementu. Ten by měl obsáhnout jak základních teoretických přístupů, tak i poznatků a výsledků praktických zkušeností, které je možno ve vlastní činnosti zhodnotit. V tomto kontextu, i když přirozeně v omezené míře, budou uvedeny vybrané modely. Obecně používaný Beneish model, který vychází z osmi indexů zachycující odchylky ve finančních výkazech. Z pracoviště Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity pak budou zmíněny modely CFEBT, vycházející z peněžních toků podniku a Q-DMFCA model skládající se z bilancí při použití environmentálního účetnictví.

Praktická část práce bude cílena na potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy ve vybrané účetní jednotce, která se zabývá prodejem svítidel, osvětlení a jejich následnou instalací konečnému spotřebiteli. Dále bude cílem identifikovat snahu managementu, zda kreativním vykazováním přesahuje rámec alternativních metod.

2 Cíl práce a metodický postup

2.1 Cíl práce

Analyzovat a vymežit pojem kreativní účetnictví dle stávající literatury, dopady do výkaznictví podniku. Na základě zvoleného záměru dosažení požadovaného výsledku hospodaření využít kreativní účetnictví ke zpracování výkazů, propočtů základních ukazatelů finanční analýzy podniku. Vyhodnotit výsledek. Identifikovat možnosti managementu; zda a jak může určit způsoby kontroly.

V tomto kontextu pak konkrétně ověření či vyvrácení stanovené hypotézy, že nový management vybrané účetní jednotky změnil až příliš postupy předchozího managementu a vstřícně tak reaguje na danou motivaci, která zahrnuje minimalizaci daně z příjmu v roce 2016. A to pomocí vymezení pojmu *kreativní účetnictví* dle stávající literatury a ilustrováním možnosti účetnictví upravovat výsledky. Dále je naším cílem identifikovat snahu managementu přesahující kreativní vykazování nad rámec použití alternativních metod.

2.2 Metodický postup

- I Provedení analýzy a porovnání základních pojmů užívaných v oblasti sledování kreativního účetnictví.
- II Studium podvodného jednání, okolností vedoucích ke kreativnímu účetnictví, studium technik kreativního účetnictví, psychologického a behaviorálního pohledu na kreativní účetnictví, studium prevence, výhod a nevýhod kreativního účetnictví, studium metod identifikace hospodářských a účetních případů zneužívání kreativního účetnictví.
- III Zpracování vybraných účetních případů na základě poskytnutých materiálů dané účetní jednotky a jejich variantní zaúčtování.
- IV Vyhodnocení výsledků včetně výsledku ze zpracovaných vybraných finančních ukazatelů a zhodnocení stanovené hypotézy.

2.2.1 Vybrané finanční ukazatelé

2.2.1.1 Ukazatelé rentability

Údaje, které mi byly od účetní jednotky poskytnuty, jsou nedostačující pro komplexní finanční analýzu podniku. Došlo tedy k propočítání pouze základních finančních ukazatelů rentability. Ukazatele rentability nám odpoví na to, zda účetní jednotka využívá efektivně svá aktiva (ROA), zda dosahuje adekvátní marže (ROS) či jaká je návratnost investice pro vlastníky (ROE).

$$\text{Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (1)$$

$$\text{Rentabilita aktiv (ROA)} = \frac{EBIT}{aktiva} \quad (2)$$

$$\text{Rentabilita tržeb (ROS)} = \frac{EBIT}{tržby} \quad (3)$$

Zdroj: (Růčková, 2015) (Sedláček, 2011)

3 Literární přehled a výkaznictví

3.1 Obecná charakteristika kreativního účetnictví jako standardní jednání či podvod

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ukládá účetním jednotkám vést účetnictví takovým způsobem, aby účetní závěrka podávala **věrný a poctivý obraz** o předmětu účetnictví a finanční situaci účetní jednotky. Pokud obsah položek účetní závěrky odpovídá skutečnému stavu, který je v souladu s účetními metodami, hovoříme o věrném zobrazení. Pokud jsou účetní metody použity způsobem, který vede k dosažení věrnosti, jedná se o poctivé zobrazení. Dále zákon o účetnictví ukládá účetním jednotkám vést účetnictví správně, úplně, průkazně, srozumitelně, přehledně a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů (Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb.).

Aby účetní jednotka dosáhla věrného a poctivého obrazu, je nutné správně ocenit majetek a závazky, neměnit způsoby zobrazení účetních operací v průběhu roku a dodržovat uspořádání a obsah položek účetní závěrky (Prokúpková & Svoboda, 2014).

Mít znalost účetních pravidel, předpokladů a účetních zásad je nutné pro dobré hospodaření účetní jednotky. Alespoň minimum znalostí by měl ovládat i management vybraných organizací. V opačném případě může docházet, a mnohdy skutečně dochází, k účelové manipulaci. Neúplná znalost účetních pravidel může vést k závažným trestněprávním činům, ať už páchaným úmyslně, či nikoli (Prokúpková & Svoboda, 2014).

Dopustí-li se účetní jednotka nerespektování takto stanovených pravidel a záměrně manipuluje s účetními výkazy, potom tyto výkazy nepodávají poctivý a věrný obraz a dopouští se podvodného účetnictví. V anglickém výkladovém slovníku je podvodné jednání („fraudulent accounting“) definováno jako zločin, při kterém dochází ke změně či zničení záznamů za účelem získání peněz (Cambridge dictionary, 2016).

Kovanicová (2003) uvádí, že účetnictví je vysoce tvůrčí, a tedy kreativní disciplína. Pokud se ale účetní jednotka dopustí falšování účetních výkazů, kreativita překročí etické normy chování, neboť cílem použité kreativity je zastření pravého stavu věci. Na základě výše uvedeného zní definice kreativního účetnictví dle Kovanicové (2013) následovně: *„zneužívání účetnictví k určitým cílům je proces, který je v současnosti definován jako proces manipulace s účetními údaji s cílem transformovat výkazy finančního účetnictví*

z podoby, jakou by měly mít při věrném a poctivém zobrazení skutečnosti, do podoby, jakou by si přáli ti, kteří za ně jsou odpovědní“ (Kovanicová, 2003).

Pro další vymezení kreativního účetnictví je nutno nahlédnout do anglosaské literatury. Zde tento pojem nalezneme pod ekvivalentem „creative accounting“.

Na kreativní účetnictví může být pohlíženo z mnoha pohledů, především však z pohledu pozitivního a negativního. O tzv. „pozitivní pohled“ na kreativní účetnictví jde v případě, kdy účetní využívá své kreativity, a to v rámci platné legislativy. Nicméně v dnešní době existuje řada zastánců o zamezení jakékoliv kreativity v účetnictví. V opačném případě mluvíme o podvodu a jedná se tedy o negativní pohled na kreativní účetnictví (Faragalla, 2015).

Podle oxfordského slovníku podnikání a managementu je kreativní účetnictví definováno jako klamně optimistická forma účetnictví. Tato situace může nastat díky celé řadě účetních transakcí, na které se nevztahují účetní předpisy nebo jsou předpisy nejednoznačné. Obchodní korporace těchto nejasností využívají za účelem prezentace svých finančních výsledků v lepším světle. Chtějí tímto prokázat zvýšené účetní zisky a stabilní rozvahu. Kreativní účetnictví je nyní méně rozšířené, než tomu bylo v roce 1980. Je to zapříčiněno řadou skandálů, které způsobily zvýšenou míru kontroly. (A dictionary of business and management, 2009, s. 151).

Další formulace může být následující: *„Každý podnik v zemi upravuje svůj zisk. Každá sada publikovaných účtů je založena na knihách, které byly pečlivě „uvařeny“ nebo kompletně „opečeny“. Číslo, kterými je krmena dvakrát ročně investující veřejnost, byla změněna za účelem obrany před vinou. Jedná se o největší podvody od dob Trojského koně“* (Jones, 2011).

Podniky v minulosti uplatňovaly a budou i nadále uplatňovat kreativní účetnictví. Vystává otázka, zda je kreativní účetnictví zcela nežádoucí či omluvitelné nebo přípustné a do jaké míry. Faktem zůstává, že v současné době nelze kreativní účetnictví dost dobře vyjádřit doporučením, zákazem. Musíme s touto skutečností počítat a udržovat ji i nadále na únosné úrovni. Problém nastane, pokud důsledky kreativního účetnictví přesáhnou kvalifikaci trestního činu. Mezi nejčastější důvody kreativního a podvodného účetnictví patří snaha o zkraslování daňových povinností, tunelování podniku či odměny managementu (Kouřilová, 2015).

Jedná se zpravidla o komplexní dopady minimálně do roviny právní, daňové, účetní a legislativní. Prozatím to znamená určitou možnost zachytit externí nesrovnalosti daňovými institucemi a auditem. Pokud bude docházet k dalšímu oddělování účetnictví od daní, rozhodující podíl na udržování věrného a poctivého obrazu účetnictví zůstane na vnitřní kontrole a práci managementu (Kouřilová, 2015).

3.2 Podvodné jednání

Cílem této kapitoly je uvedení definice podvodného jednání. Anglosaská literatura je na toto téma velmi bohatá. U české literatury tomu tak bohužel není, a to i přesto, že se neustále častěji objevují menší či větší kauzy popisující podvodná jednání v institucionálním kontextu (Králíček & Molín, 2014).

V literatuře můžeme najít více definicí pojmu „podvod“ či „podvodné jednání“. Molín a Králíček (2014) se přiklání k obecné definici. Ta je vymezena v § 209 trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. a zní následovně. Podvod spáchá ta osoba, jež sebe nebo jiné obohacuje takovým způsobem, že uvede jiný subjekt v omyl či využije něčího omylu, nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a tím způsobí škodu na cizím majetku, a to ne nepatrnou. Tato osoba pak bude potrestána odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci (Trestní zákoník č. 40/2009 Sb.).

Nejdůležitější znaky podvodného jednání jsou, že pachatel musí jednat úmyslně, plně si uvědomuje své jednání a zároveň uvádí někoho druhého v omyl. Pokud předloží společnost nepravdivé údaje, zkreslené informace v účetní závěrce či nepodá daňové přiznání, dopustí se podle Králíčka a Molína (2014) podvodu.

V anglosaské literatuře je z právního hlediska podvod obecně definován jako úmyslná a falešná prezentace finančních informací, což způsobuje oběťm újmu. Je označen termínem „fraud“, pro který můžeme v české odborné literatuře nalézt ekvivalent podvodné jednání, jež ze sémantického hlediska slouží jako označení vnitřního podvodu, zaměstnaneckého podvodu, zaměstnanecké krádeže či zpronevěry (Coenen, 2008).

Zákon o podvodech v Anglii definuje podvod jako nepoctivé počínání osob za účelem získání osobního zisku pro sebe, anebo vytvoření ztráty pro druhou osobu (Doody & Chartered Institute of Management Accountants, 2009).

Pro další definování podvodného jednání je nutno seznámit se s Mezinárodními auditorskými standardy, konkrétně se standardem ISA 240 – Postup auditorů související s podvody při auditu účetní závěrky. Tento standard odlišuje chybu od podvodu. Z důsledku chyby či podvodu vznikají v účetní závěrce významné nesprávnosti. To, co chybu rozlišuje od podvodu je úmyslnost či neúmyslnost příslušné činnosti.

Pokud se jedná o neúmyslné uvedení nesprávných údajů v účetní závěrce, jedná se o chybu. Jednání, které je úmyslné, standard definuje jako podvod. Podvod můžeme

podle standardu rozlišit na podvod ze strany vedení a na podvod ze strany zaměstnanců. Jestliže je v podniku způsoben podvod, a to nesprávným počínáním zaměstnanců, je pro něj užit termín zaměstnanecký podvod. Tento podvod vzniká v případě nedodržení tzv. fiduciární povinnosti vůči organizaci, kdy zaměstnanec jedná skrytě pro přímý či nepřímý užitek (Coenen, 2008).

Příklady chyb a podvodných jednání dle standardu ISA 240 uvádím níže v přehledu č. 1.

Přehled č. 1: Příklady účetních chyb a podvodných jednání dle ISA 240

Chyby	Podvodné jednání
Chyba při shromažďování nebo zpracování dat, ze kterých je zpracována účetní závěrka	Vyhotovení fiktivních deníkových záznamů, zejména na konci účetního období, v zájmu manipulace VH nebo pro dosažení jiných cílů.
Nesprávný účetní odhad v důsledku přehlédnutí nebo nesprávné interpretace skutečností.	Nepřiměřená úprava odhadů a změna úsudků použitých pro odhad účetních zůstatků.
Chyba při aplikaci účetních principů v souvislosti s oceněním, zaúčtováním, klasifikací, prezentací nebo zveřejněním.	Vynechání, urychlení nebo zpoždění při účtování údajů a transakcí, k nimž došlo během účetního období, v účetní závěrce.

Zdroj: ISA 240 – Postup auditorů při posuzování možných podvodů při auditu účetní závěrky

3.2.1 Pravda, omyl, chyba či podvod v účetnictví

Stav mezi skutečností a účetním stavem může představovat pravdu, omyl, chybu a podvod. Souhlasí-li a odpovídají-li hodnoty skutečnosti, mluvíme o pravdě. Pokud nám hodnoty či údaje nesouhlasí z důvodu mylného poznání, hovoříme o omylu. Z pohledu konečného důsledku není rozdíl mezi omylem a chybou. Odhalený omyl se stává chybou, proto budeme v následujících řádcích mluvit jen o chybách. Tou se rozumí jev, při kterém hodnoty či údaje nesouhlasí, a to z nejrůznějších příčin. Dalo by se říci, že chyba je živým organismem, to znamená, že chyba rodí další chybu, a to většinou větší a komplikovanější, než je ona sama. Nemá pouze jednu příčinu svého vzniku. Původem chyb v účetnictví jsou lidi nebo zařízení. Podvodem se rozumí úmyslné uvedení odlišných stavů či hodnot (Dušek, 2001).

Primární odpovědnost za podvod spočívá na osobě, která to dovolí (vedení), na osobě, která vkládá data a na osobě, která data prezentuje jinak. Na pozoru musíme být v případě, že je v podniku osoba, která upozorňuje na chyby ostatních, což může být důvodem k odvádění pozornosti od vlastních podvodů, dále pokud identifikujeme záměrný nepořádek v účetnictví. Musíme mít neustále na paměti, že podvody vypadají velmi věrohodně a příležitost dělá zloděje. Defacto se chyba nedá jednoznačně odlišit od podvodu. Podvod má v účetnictví mnohdy takový charakter, že je běžnou standardní kontrolou zpravidla neodhalitelný. Nejhorší je, že ve většině případů je podvod založen na důvěře (Dušek, 2011).

Zde je krásně vidět, jak se názory na to, co je chyba a podvod rozcházejí. Podle ISA 240 existuje jistý rozdíl mezi chybou a podvodem, kde zásadní roli hraje úmysl. Za tímto názorem si stojí i Molín a Králíček (2014). Oproti tomu Dušek (2011) je takového názoru, že chyba se od podvodu nedá jednoznačně odlišit. Osobně se přikláním k vymezení podle ISA 240.

3.2.2 Druhy účetních podvodů

Volkánová (2014) člení podvody do několika základních kategorií. Každý druh podvodu je spáchán jiným způsobem, tudíž prevence před každým druhem podvodu vyžaduje jiné kroky. Prvním stupněm členění je rozdělení na externí a interní podvody.

Za externí podvod lze označit nekalou činnost konanou za účelem obohacení se na úkor podvedené společnosti, která je spáchaná externím subjektem bez pomoci spojenců uvnitř společnosti. Jako příklad uvádí podepsání smlouvy na nákup zboží s dodavatelem, kterému společnost poskytla zálohu. Samotná dodávka se ale nikdy nerealizuje a dodavatel ani nikdy neměl v úmyslu obchod realizovat. O externí podvod by se jednalo i v případě, že smlouvu s dodavatelem podepíše zaměstnanec společnosti. Vyplatil by dodavateli zálohu na zboží, protože si v „dobré víře“ myslel, že se jedná o skutečnou transakci (Volkánová, 2014).

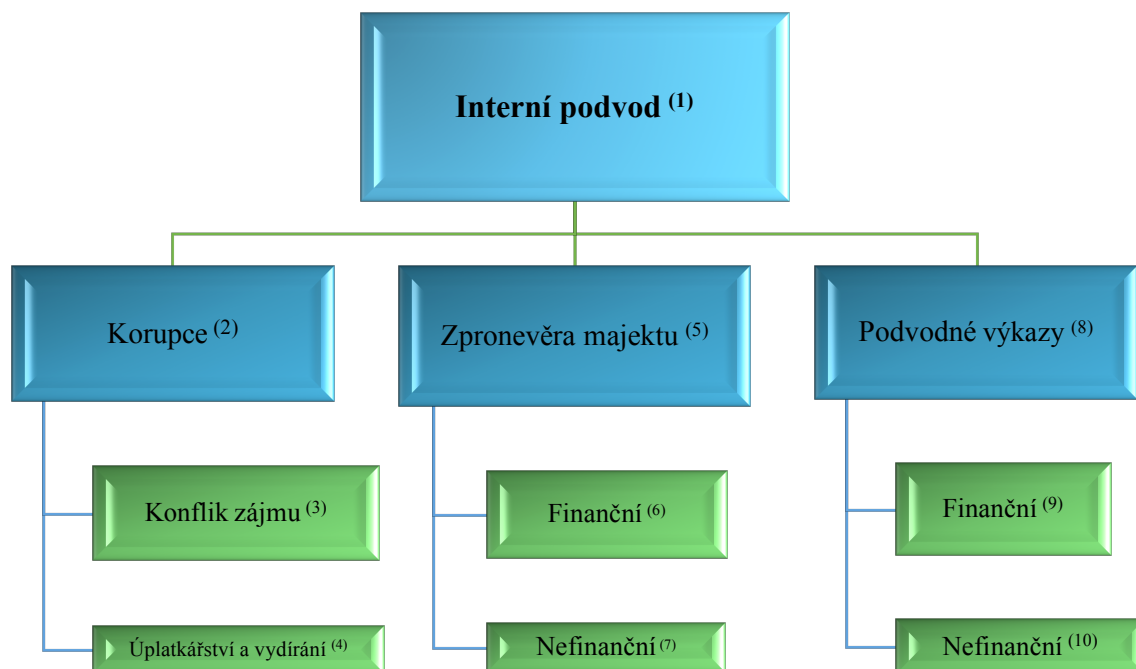
Hůře detekovatelný je interní podvod. Nelze se mu vyhnout relativně jednoduchými metodami a jeho následky mívají ve srovnání s externími podvody větší dopad. Zejména pokud je iniciátorem podvodu osoba v řídicí pozici, potom to může společnost přivést až na pokraj bankrotu. Podstatným znakem bývá skutečnost, že zaměstnanec zradí důvěru, respektive zneužije pravomoc, která mu byla společností svěřena (Volkánová, 2014).

Podle Asociace certifikovaných vyšetřovatelů podvodů¹, existují tři základní kategorie interního podvodu, které postihují podnik. První z nich je korupce, která zahrnuje činnosti jako je přijímání úplatků, nesprávné použití důvěrných informací či střet zájmů a tajně dohodnutá účast ve veřejné soutěži (Doody & Chartered Institute of Management Accountants, 2009). Volkánová (2014) za korupci či úplatkářství označuje typ podvodu, který se primárně neprojeví ve finančních výkazech.

Druhým stupněm členění je zpronevěra majetku, která zahrnuje odcizení či zneužití majetku organizace. Mezi příklady můžeme zařadit krádež majetku či hotovosti (Doody & Chartered Institute of Management Accountants, 2009). Podle Volkánové (2014) je zpronevěra v praxi nejčastějším odhaleným případem interního podvodu.

Posledním stupněm členění jsou podvodné výkazy. Obvykle se jedná o falšování účetní závěrky s cílem získat určitou formu prospěchu (Doody & Chartered Institute of Management Accountants, 2009). Rozdělení kategorií interního podvodu je zobrazeno na obrázku č. 1 níže.

Obrázek č. 1: Rozdělení interního podvodu do základních skupin

(1) Internal fraud; (2) Corruption; (3) Conflicts of interest; (4) Bribery and extortion; (5) Asset misappropriation; (6) Cash; (7) Non-cash; (8) Fraudulent statements; (9) Cash; (10) Non-cash. Zdroj: Doody & Chartered Institute of Management Accountants, 2009.

¹ Association of Certified Fraud Examiners (ACFE)

3.3 Techniky kreativního účetnictví

Techniky zahrnují různé praktiky a metody, které vedou ke zneužívání účetních informací. Kovanicová (2003) uvádí, že mezi dvě hlavní techniky patří tzv. window dressing a mimobilanční financování. Dále můžeme dle Volkánové (2014) mezi techniky kreativního účetnictví zařadit i tzv. earnings management, který zahrnuje dvě hlavní techniky, a to income smoothning a big bath (Volkánová, 2014).

Těmito technikami lze ve finančních výkazech dosáhnout například vyššího zisku. Dále může podnik pomocí těchto uvedených způsobů zatajit blížící se finanční riziko, zejména riziko platební neschopnosti, vykázat přijatelné hodnoty základních finančních ukazatelů, udržet si obchodní vztahy s obchodními partnery nebo vyhnout se podrobnější kontrole dozorčích orgánů podniku (Kovanicová, 2003).

3.3.1 Window dressing

Jedná se takové praktiky, při kterých účetní výkazy podávají uživatelům zavádějící či jiný, než reprezentativní obraz finanční pozice (Kovanicová, 2003). Tato technika je rozšířená zejména u podniků, které mají velké množství akcionářů. Management spoléhá na to, že investoři nemají každodenní kontakt s podnikem, a proto jim může předložit „upravené“ informace na základě kterých se investoři domnívají, že podnik prosperuje. Dále se tento způsob využívá v případě, pokud chce podnik zaujmout banku, u které žádá o půjčku (Accounting Tools, 2016).

Praktiky window dressingu jsou velmi pestré. Zde jsou shrnuty hlavní techniky window dressing podle Kovanicové (2003).

Přehled č. 2: Hlavní techniky window dressing

- Záměrně chybné zařazení krátkodobých aktiv a závazků mezi dlouhodobé položky a naopak;
- vykazování majetku, který nevyhovuje definici aktiv (nepřinese podniku žádný prospěch) a naopak nevykázání aktiv, která vyhovují jejich definici;
- záměna technického zhodnocení dlouhodobého majetku za opravu a naopak;
- prodej aktiv a jejich zpětný nákup, někdy dokonce bez jejich fyzického pohybu;
- úmyslně zkreslené ocenění majetku již při jeho pořízení, případně i následně, při jeho vykazování;

- zneužívání možnosti přeceňovat aktiva k praktikám, které překračují rámec účetních pravidel;
- vykazování výnosů, které nevyhovují jejich definici (např. byly vykázány tržby, aniž došlo ke skutečné realizaci, a aniž byl naplněn požadavek zaslouženosti), a naopak nevykázání některých prokazatelně dosažených výnosů;
- cílené nedodržování zásady opatrnosti (např. podnik nesnižuje hodnotu aktiv ani nevytváří rezervy v případech, kdy mu to standardy ukládají);
- úmyslně špatné odhady: doby používání dlouhodobých aktiv, výše rezerv, čisté realizovatelné hodnoty, některých akruálních položek;
- záměrně prováděné změny v přijatých účetních pravidlech (např. bezdůvodné změny oceňovacích základů či oceňovacích technik);
- úmyslně prováděné chyby v účetnictví a účetních výkazech;
- uskutečňované půjčky a výpůjčky přes konec účetního období;
- fiktivní dodávky zboží atd.

Zdroj: Kovanicová, 2003

3.3.2 Mimorozvahové financování

Kovanicová (2003) definuje mimorozvahové financování jako činnost, při které podnik může obdržet z cizích zdrojů určitou výši peněžních prostředků, takže mu vznikne dluh. Aby vylepšil svou finanční pozici, zobrazí tento způsob financování tak, aby nebyl v rozvaze vykázán jako závazek. Jde vlastně o financování podnikových činností, které se při dodržení zákonných požadavků a účetních zásad v rozvaze neobjeví (Kovanicová, 2003).

Oproti tomu Volkánová (2014) vymezuje mimorozvahové financování jako praktiky a metody, kde aktiva a závazky, které se běžně vykazují v rozvaze, se vykazují v rozvahách jiných subjektů. Podniky se tak snaží docílit zejména nízké zadluženosti podniku.

Níže jsou uvedeny techniky mimorozvahového financování podle Drábkové (2011).

Přehled č. 3: Techniky mimorozvahového financování

- Zaměňování finančního leasingu za operativní;
- půjčky (obvykle směnitelné půjčky s pevným úrokem) klasifikované jako vlastní kapitál;
- zaručené půjčky, považované za tržby (smlouvy o prodeji a zpětném nákupu);
- účetní zachycení prodeje pohledávek nebo faktoringu v závislost na riziku, vyplývajícím z nesplacení pohledávek (nevykazování závazků, vyplývajících z nesplacení pohledávky).

Zdroj: Drábková, 2011

3.3.3 Earnings management a income smoothing

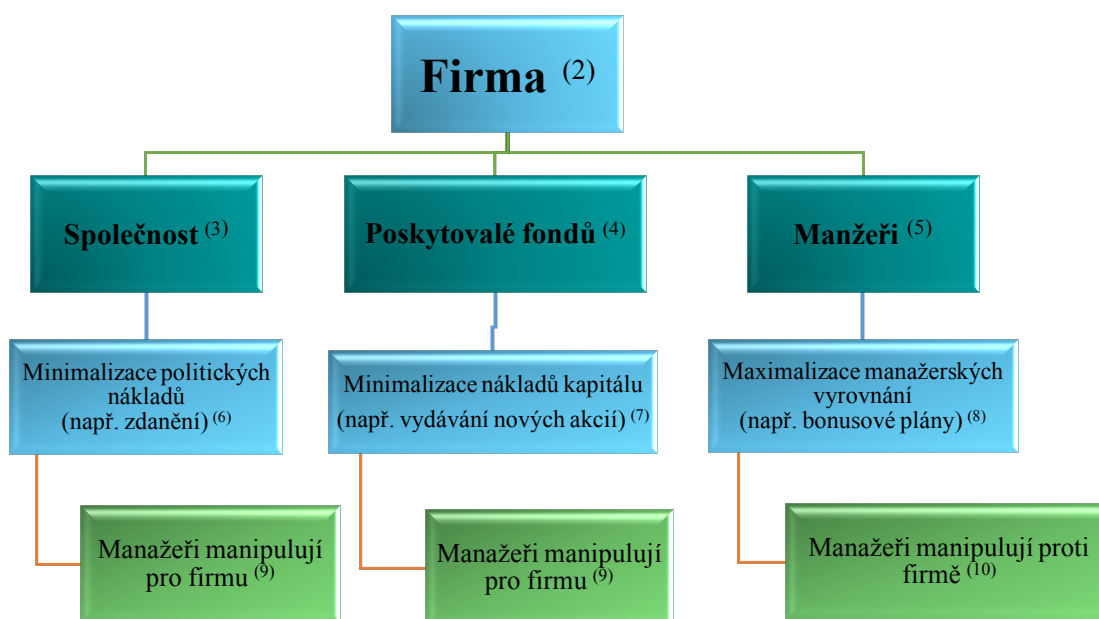
Pod earnings managementem si můžeme představit neustálou manipulaci se zisky, která má směřovat k předem stanovenému cíli. Cíl si může stanovit management, nebo se může snažit naplnit cíle předpovědi analytiků, či se může jednat o částku, která se má shodovat s určitým plynulým tokem zisků (Volkánová, 2014).

Forma income smoothing je součástí earnings managementu. Hlavní snahou je minimalizovat rozdíly mezi vrcholy a propady v běžné časové řadě zisků. Jde o techniky zadržování zisků během dobrých let a jejich využívání v letech slabších (Volkánová, 2014).

3.4 Okolnosti vedoucí ke kreativnímu účetnictví

Jak již bylo zmíněno, účetní manipulace vzniká, pokud manažeři organizace záměrně udávají nesprávné finanční informace za účelem příznivého reprezentování hodnot finanční výkonnosti. Manipulaci můžeme definovat i jako výběr způsobu zaúčtování dle uvážení vrcholového managementu anebo dle navržení takové transakce, aby ovlivnila přenos jmění mezi daným podnikem a společností, mezi daným podnikem a poskytovateli fondů a mezi daným podnikem a manažery. Účetní manipulace buď přímo působí na změnu zřejmého finančního výkonu a na změnu finanční struktury společnosti anebo na každé uvedené zvlášť. Proces účetní manipulace v podniku je zobrazen níže (viz obrázek č. 2) (Diana, 2008).

Obrázek č. 2: Proces účetní manipulace ⁽¹⁾

⁽¹⁾The process of accounting manipulation; ⁽²⁾ Firm; ⁽³⁾ Society; ⁽⁴⁾ Funds providers; ⁽⁵⁾ Managers; ⁽⁶⁾ Minimization of political costs – Taxation; ⁽⁷⁾ Minimization of the cost of capital – Issuing new shares; ⁽⁸⁾ Maximization of the manager's compensation – Bonus plan; ⁽⁹⁾ Managers manipulate for the firm; ⁽¹⁰⁾ Managers manipulate against the firm. Zdroj: Diana B., Economic Science Series.

Za nejčastější viníky jsou považováni právě manažeři podniku, případně současní, ale i potenciální investoři. Na manažery působí mnoho faktorů, a ty pak celkově ovlivňují

jejich chování a rozhodování. Mezi vlivy, můžeme zařadit vedlejší výhody a příjmy, počet stupňů jimi řízených úrovní, počet podřízených a rozsah jim svěřených prostředků.

Avšak největší snahou manažerů je maximalizace jejich užitečnosti pro podnik. Za manipulací účetních výkazů může také stát dosažení plánovaných hodnot jednotlivých ukazatelů, podle kterých je management společnosti hodnocen a odměňován. Nejčastějším motivem pro úmyslné zkreslení výkazů jsou náhlé a nepředpokládané změny v tržbách, podílu na trhu nebo ziskové marži, nedosažitelné cílové hodnoty klíčových ukazatelů, nepřímý tlak způsobený navázáním motivační složky mzdy managementu na určité finanční ukazatele. Dále můžeme uvést zkreslování výkazů nad/podhodnocením výnosů/nákladů a aktiv/závazků (Volkánová, 2014).

Snížení nejistoty a rizika je také velmi významným podnětem k účelovým úpravám účetních výkazů. S čím může být spojeno riziko uvádí níže obrázek č. 3. Volkánová (2014) zastává názor, že pokud je v podniku špatný management, bude mít nejbliže k používání kreativního účetnictví. Důvodem k používání kreativního účetnictví je oddálení hrozícího úpadku. Pokud jde o investory, ti mohou nepřímo působit přes finanční trh, kdy mohou vyvíjet tlak na manažery, aby představili firmu v co nejlepším světle (Volkánová, 2014).

Obrázek 3: Spojení rizika úpravy účetních výkazů ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The risks associated with adjustments of the financial statements; ⁽²⁾ The risk of adjustments associated with; ⁽³⁾ The risk of adjustments associated with operation, for example strike or accident; ⁽⁴⁾ The risk of adjustments associated with sales, for example the change of price or exchange rate, problems with selling; ⁽⁵⁾ The risk of adjustments associated with finance, for example insolvency, the adverse change of interest rates, increase in tax rate; ⁽⁶⁾ The risk of adjustments associated with innovation, for example introduction of new technologies. Zdroj: Volkánová, 2014. Vlastní zpracování.

3.5 Psychologický a behaviorální pohled na kreativní účetnictví

V literatuře najdeme mnoho záznamů o praktikách kreativního účetnictví. Existují komplexní systémy měření a techniky k detekci manipulace², avšak tyto postupy popisují pouze důsledek a neřeší skutečnou příčinu. Příkladem jsou matematické a statistické modely (datamining), které jsou více frekventované pro svou prokazatelnost. Mezi méně reflektované směry patří zejména etika, psychologie a chování subjektů. Příčinou vzniku kreativního účetnictví mnohdy bývá nedostatek etiky nežli odbočky v zákoně. (Kouřilová & Plevková, 2013).

Pro vymezení slova „etika“ nahlédneme do slovníku cizích slov, kde je etika formulována „jako nauka o mravnosti, o původu a podstatě morálního vědomí a jednání“ (Kraus, 2005, s. 218). Ve slovníku současné češtiny nalezneme etiku definovanou „jako soustavu mravních zásad“, tedy společnost by měla získat představu o tom, jaké lidské chování je správné a jaké je špatné (Slovník současné češtiny, 2011, s. 163 & 390).

Podle Kovanicové (2003) je trendem posledních let zvýšená pozornost odborné i širší veřejnosti na etické chování profesionálních účetních. Na mnoho špičkových znalců je vyvíjen nátlak vést tzv. „ošizené účetnictví“³ či „vařit účetní knihy“⁴. Kovanicová s odkazem na „Report of the National Committee on Fraudulent Financial Report“ uvádí, že manažerské podvody přispěly k třetině bankovních selhání. Zhruba 10 % bankrotů bylo vyvoláno falšováním účetních výkazů (Kovanicová, 2003).

Klíčem k omezení praktik kreativního účetnictví nejsou pouze zákony nebo jiná omezení, ale odhodlání chovat se morálně a být si vědom následků svých činů. Prvořadý je zde tedy morální vývoj jedince. V tomto spojení je důležitá poctivost a upřímnost účetních dat. Pokud se zaměříme na fakt, že kreativní účetnictví existuje primárně kvůli chybějící etice, potom řešení najdeme v Kohlbergově modelu morálního vývoje. Tento model byl vyvinut psychologem Kohlbergem v roce 1964. Kohlberg dospěl k názoru, že lidé při rozhodování, co je správné a špatné využívají tzv. kognitivní proces (Vladu & Cuzdriorean, 2013).

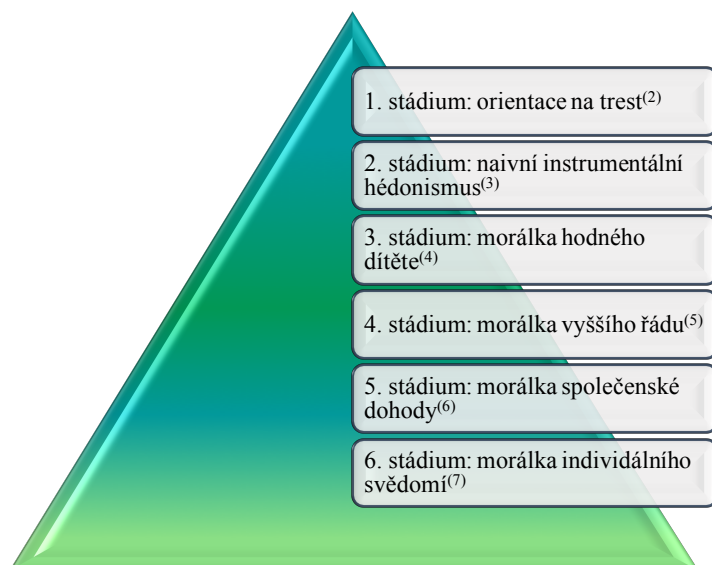
² Systémy měření a techniky detekce podrobněji rozebrány v kapitole 3.8

³ Ošizeným účetnictvím se rozumí účetnictví, v němž se důraz klade na zajištění formální shody s účetními standardy. To celé bez ohledu na podstatu podnikových operací a událostí.

⁴ Vařením účetních knih se rozumí účetnictví, které směřuje k podvodnému finančnímu výkaznictví.

Model se skládá z následujících fází:

Obrázek č. 4: Kohlbergův model morálního vývoje ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Kohlberg model of moral development; ⁽²⁾ The punishment and obedience orientation, ⁽³⁾ Naive-instrumental hedonism, ⁽⁴⁾ Approval of others by acting according to the morality, ⁽⁵⁾ Authority in maintaining morality ⁽⁶⁾ Morality of contract, of individual rights and of democratically accepted law, ⁽⁷⁾ Morality of individual principles of conscience. Zdroj: Cakirpaloglu, 2012

Všechny diskuse vycházejí ze současného bádání v oblasti kreativního účetnictví a jsou spojeny se šesti stádii Kohlbergovy teorie. V tomto ohledu první a čtvrté stádium se nabízí jako perfektní řešení pro omezení prospěchářského chování (Vladu & Cuzdriorean, 2013).

Nejvyššího stupně morálky je však možné dosáhnout pouze u některých jedinců. Podle Kohlberga se u největšího počtu dospělých lidí vyvine prvních pět stupňů. Z výše uvedeného vyplývá, že morální růst je úzce spojen s kognitivními potenciály a procesem učení. První stádium, tedy orientace na trest, se řídí obavami z trestu a touhou po konkrétním zisku. Stádium čtvrté determinuje, že pokud jedinec dospěje do této fáze, řídí se ve svých sociálních relacích vnější autoritou. Jeho morální projevy se pojí s vnějšími nároky a s tíživým pocitem viny (Cakirpaloglu, 2012). Pokud těchto stádií člověk dosáhne, mělo by pro něho být těžké provádět manipulaci s účetními výkazy.

3.6 Výhody a nevýhody kreativního účetnictví

Volkánová (2014) považuje za značný přínos fakt, že podnik může zvýšit vykazovaný zisk nebo snížit vykazovanou ztrátu, manipulovat s ukazateli používanými ve finanční analýze, zatajit finanční riziko, obcházet rizika spojená s půjčkami, pomoci podniku vyhnout se kontrolám akcionářů, upevnit postavení vedení společnosti, posílit přístup podniku k finančním prostředkům, které by jinými cestami nezískal.

Fišerová (2005) ze své praxe uvádí, že kreativní účetnictví nemusí s sebou vždy nést pouze katastrofické scénáře. Existují případy, kdy využití kreativního účetnictví nedovolí jít příliš daleko a praktiky jsou používány spíše v krátkodobém horizontu, bez nějakého trvalého stavu. Je mnoho majitelů firem, kteří si rizika kreativního účetnictví uvědomují a z tohoto důvodu využívají kreativitu velmi střídavě tak, aby účetní závěrka byla v souladu se svým posláním a věrně odrážela hospodářskou realitu (Fišerová, 2005).

Jako nevýhody Volkánová (2014) uvádí vznik nedůvěry investorů, dodavatelů, zaměstnanců, akcionářů i široké veřejnosti (Volkánová, 2014). Ať už je důvod kreativního účetnictví jakýkoliv, vždy se podle Fišerové (2005) odrazí ve finančních ukazatelích a ve výsledku především v solventnosti firmy. V okamžiku umělého nadhodnocení finančních ukazatelů můžou firmy spadnout do platební neschopnosti, konkursu či insolvence (Fišerová, 2005).

3.7 Prevence

Jak říká jedno čínské přísloví „Nejsi-li opatrný na začátku, k čemu pak lítost na konci“. Prevencí se rozumí soustava opatření, které mají za úkol předcházet nežádoucímu jevu. Ve finále je prevence méně nákladná než odstraňování následků, a to zejména z hlediska časového a finančního. V tabulce č. 1 je uveden přehled prevence podle Duška (2011).

Tabulka č. 1: Přehled prevence ⁽¹⁾

Konečný stav = účetnictví ⁽²⁾	Prevence proti ⁽⁴⁾	Proti jakým chybám? ⁽⁷⁾
SPRÁVNÉ A PRAVDIVÉ ⁽³⁾	Chybám ⁽⁵⁾	z neznalosti ⁽⁸⁾
		z chybných předpokladů ⁽⁹⁾
		z nedbalosti ⁽¹⁰⁾
	Podvodům ⁽⁶⁾	úmyslným ⁽¹¹⁾

⁽¹⁾ Overview of prevention; ⁽²⁾ final condition = accounting; ⁽³⁾ correct and truthful; ⁽⁴⁾ prevention against; ⁽⁵⁾ prevention against mistakes; ⁽⁶⁾ prevention against frauds; ⁽⁷⁾ Against which mistakes; ⁽⁸⁾ from ignorance; ⁽⁹⁾ from faulty assumptions; ⁽¹⁰⁾ from negligence; ⁽¹¹⁾ deliberate frauds. Zdroj: Dušek, 2011.

Preventivní techniky podle Asociace certifikovaných vyšetřovatelů podvodů zahrnují zavedení politik, postupů, kontrol a činností, jako je zvyšování povědomí o podvodech. Pokud ve společnosti dojde k podvodu, pravděpodobnost získání ukradených prostředků od pachatele nebo díky pojištění je velmi nízká. Podle průzkumu KPMG z roku 2007, pouze 16 % organizací bylo schopno získat své ztráty zpět. Vyplatí se investovat do prevence proti podvodům, i když to podniku nezajistí stoprocentní ochranu, ale v tomto případě je prevence lepší nežli následná léčba (Doody & Chartered Institute of Management Accountants, 2009).

Podle Duška (2011) bývají důvodem chyb obzvláště neúplně či nesprávně podávané informace pro zaúčtování, chyby z porušení účetních metod, chyby z porušení vnitřních či holdingových předpisů a v neposlední řadě i lidské selhání, které pramení z nedbalosti, nedostatku znalostí a z nedostatku pozornosti (Dušek, 2011).

Mezi nejdůležitější druhy prevence můžeme podle Dvořáčka (2003) zařadit kontrolu a interní audit. Kontrola a interní audit se v zásadě neliší svými cíli. Jejich hlavním úkolem je působit preventivně, tj. vést osoby k jednání odpovídajícím předpisům. Mají ovšem také působit i následně, tzn. zjišťovat odchylky (Dvořáček, 2003).

3.7.1 Kontrola účetního prostředí

Kontrola je velmi efektivní a všestranně zaměřená. Rozhodující vliv na kvalitu řízení a ochranu majetku účetních jednotek má z hlediska prevence vnitřní kontrolní systém, který je velmi široký a rozmanitý. Nás v této práci bude zajímat především problematika týkající se vnitřního kontrolního systému správnosti účetních informací a důsledku jeho selhání. Pokud v podniku selže vnitřní kontrolní systém, mohou se někteří jedinci nebo malé skupinky lidí bez potřebných morálních zábran obohatit, respektive přivlastnit si nebo používat to, co jim nepatří. V tomto směru se může jednat například o malverzaci pokladní hotovosti, rozkrádání v důsledku její nedostatečné ochrany, o nedovolenou manipulaci materiálu na skladě či podvody při inventarizacích apod. Lidé při těchto praktikách dokážou být opravdu kreativní a vzniká oprávněná otázka „Co dělala kontrola, respektive kde zůstala kontrola?“. Velmi často se daná otázka může zúžit jen na to „Co dělala podniková kontrola nebo interní audit?“ (Schiffer, 2008).

V současných platných právních předpisech České republiky není souhrnně uvedeno, co se rozumí pod pojmem vnitřní kontrolní systém účetních jednotek. S přihlédnutím k zahraniční literatuře, můžeme systém vnitřní kontroly označit jako systém provozních, finančních, evidenčních a ostatních kontrol, vytvořený managementem za účelem vedení a řízení účetní jednotky, zajištění dodržování pravidel, ochranu majetku a co nejvyšší zajištění úplnosti a přesnosti evidence. Jednotlivé prvky kontrolního systému jsou známy jako kontroly nebo vnitřní kontroly. Důležitým nástrojem i objektem kontroly jsou prakticky všechny obory podnikové informační soustavy, zahrnující účetnictví, operativní evidenci, kalkulace i rozpočetnictví (Schiffer, 2008).

Do vnitřního kontrolního systému účetní jednotky patří i činnost dozorčí rady v akciové společnosti, kontrolní komise v družstvech i podniková kontrola, kterou provádí vnitřní kontrolní útvar, tedy interní audit, pokud si ho daná účetní jednotka zřídí. Interní audit tvoří páteř celého vnitřního kontrolního systému. Z hlediska psychologického má dokonce již pouhá existence tohoto útvaru svůj přínos. Především interní auditoři by měli v plné šíři využívat i prověřovat účetnictví, provádět inventarizace majetku a závazků a dbát na dodržování stanovených pravidel (Schiffer, 2008).

3.7.1.1 Vnitřní kontrola v pojetí COSO

V roce 1992 bylo publikováno integrované pojetí pod názvem COSO⁵. Tento model představuje novou, ne však jedinou filozofii vnitřní kontroly. V odborné literatuře jsou diskutovány i modely „Cadburyho komise“ ve Velké Británii či „Kanadský kontrolní výbor“ (CoCo). V pojetí COSO lze vnitřní kontrolu vymezit jako proces vytvořený pro zvyšování stupně jistoty z hlediska dosahování cílů v efektivnosti a účinnosti operací, důvěryhodnosti (věrnosti, spolehlivosti) finančních výkazů, dodržování norem a zákonů, které byly použity. Kontrola se skládá z pěti vzájemných propojených složek. Jsou odvozeny od způsobu, kterým je daná účetní jednotka řízena. Mezi složky kontroly patří kontrolní prostředí, hodnocení rizik, kontrolní činnosti, informace, komunikace a monitorování (Dvořáček, 2000).

3.7.2 Auditing

Auditing je vědecká disciplína, jejímž předmětem je poznávání určitých skutečností, shromažďování údajů, jejich vyhodnocení a vypracování závěrů. Závěry jsou poté sděleny zainteresovaným zájemcům. Provádění auditu může být zaměřen na různé oblasti lidské činnosti. Rozeznáváme různé druhy auditu, a to audit účetní závěrky, forenzní audit, audit jakosti, ekologický audit, počítačový audit a interní audit (Müllerová, 2013). Následující text se bude zabývat interním auditem, který má určitou úlohu v oblasti prevence a odhalování podvodů v účetní jednotce.

3.7.2.1 Interní audit

Neustálý růst složitosti ekonomických jevů, měnící se dynamika metod a systémů řízení podniku, velikost podniku, delegování pravomocí a vliv výpočetní techniky vedly k tomu, že podnikatelé si začali uvědomovat nezbytnost nezávislé kontroly všech činností podniku (Králíček & Müllerová, 1998).

Kontrolu všech činností podniku má za úkol interní (vnitřní) audit, který provádí interní auditor (Müllerová, 2013). Interní auditor je profesionál, který může být zaměstnancem podniku nebo může pocházet z vnějších zdrojů. K základním úkolům interního auditora patří provádění neustálé analýzy podniku a jeho organizace, ověřování spolehlivosti a vhodnosti informačního systému podniku, kontrolování správného plnění pokynů vedení podniku, informování vedení o všech nepravidelnostech, spolupráce s externím

⁵ Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (Dvořáček, 2000).

auditorem či provádění speciálních studií, kterými bude vedením podniku pověřován pro svou znalost celého podniku (Dvořáček, 2003).

Interní audit má v současné době dvě různé formulace. První z nich, ta tradiční, uvádí, že cílem je analyzovat a hodnotit vnitřní podnikovou kontrolu tak, aby byla zajištěna integrita majetku podniku, pravdivost informací a stálé efektivní řízení podniku. Druhá, moderní, vymezuje interní audit jako nezávislou vyhodnovací funkci zřízenou ve společnosti za účelem zkoumání a vyhodnocování jejich činností (Králíček & Müllerová, 1998).

Služby interního auditu obsahují finanční audit, prevenci a odhalování podvodu, vnitřní účetní kontrolu, audit kontraktů, audit operací, audit produktivity, audit podniku, audit managementu, audit jakosti, audit ekologický, audit personálního rozvoje aj. (Králíček & Müllerová, 1998).

3.7.3 Hlavní rozdíly mezi vnitřní kontrolou a interním auditem

Hlavní rozdíly mezi vnitřní kontrolou a interním auditem jsou shrnuty v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2: Hlavní rozdíly mezi vnitřní kontrolou a interním auditem ⁽¹⁾

	Vnitřní kontrola ⁽²⁾	Interní audit ⁽³⁾
Zařazení ⁽⁴⁾	součást všech úrovní řízení ⁽⁸⁾	nástroj vrcholového vedení společnosti ⁽⁹⁾
Spočívá ⁽⁵⁾	ve zjišťování odchylek stavu skutečného od stavu žádoucího ⁽¹⁰⁾	v nezávislém ověřování všech činností společnosti ⁽¹¹⁾
Provádí ⁽⁶⁾	všichni řídicí pracovníci ⁽¹²⁾	pracoviště interního auditu ⁽¹³⁾
Cíl ⁽⁷⁾	odstranění zjištěných nedostatků ⁽¹⁴⁾	zvyšování efektivnosti, vytváření přidané hodnoty ⁽¹⁵⁾

⁽¹⁾ The main differences between internal control and internal audit; ⁽²⁾ The internal control, ⁽³⁾ The internal audit; ⁽⁴⁾ The placement; ⁽⁵⁾ consists in; ⁽⁶⁾ perform; ⁽⁷⁾ the goal; ⁽⁸⁾ The internal control is the part of all levels of management; ⁽⁹⁾ The internal audit is tool for senior management; ⁽¹⁰⁾ The internal control consists in detecting deviations of the actual state from the desired state; ⁽¹¹⁾ The internal audit consists in verifying of all activities in the company; ⁽¹²⁾ The internal control perform the management; ⁽¹³⁾ The internal audit perform the workplace of internal audit; ⁽¹⁴⁾ The goal is remove of all discovered lacks; ⁽¹⁵⁾ The goal is increasing of the efficiency and creating added value. Zdroj: Dvořáček, 2003

3.8 Detekce kreativního účetnictví

Management musí v podniku operativně řešit mnoho situací. Ne pro každou z nich přináší nejobektivnější výsledky užití složité metody. Metody detekce mají vysoké nároky na širokou datovou databázi, kterou si malé podniky nemohou dovolit, stejně jako náročný software či kapacitu na efektivní statistická zpracování, provázená složitou a přesnou matematickou formulací (Kouřilová, 2015).

Pokud bychom uvažovali, že podnik má možnost využít těchto metod, potom také záleží na zvoleném výběru dat. Stačí, aby se ve vybraném souboru dat objevila nesprávná hodnota položky a výsledek, o který se opírají jeho uživatelé, nejen nesplní účel, ale vede k nesprávnému rozhodnutí. Opomíjená zůstává neméně důležitá interpretace dat. Z tohoto důvodu jsou stále hledány další odpovídající postupy, které vedou k identifikaci problémů. Je zcela nezbytné průběžně hledat postupy vedoucí ke zvýšení kvality finančních výkazů, čímž se myslí kvalita vstupních dat či kvalita a rychlost zpracování. Hledání postupů, jak zvýšit vypovídací schopnost finančních výkazů se pohybuje ve dvou rovinách. První rovinu tvoří postupy vycházející ze zdokonalování účetnictví, jeho metod a procesů. Pod druhou rovinou si můžeme představit postupy vycházející z rozvoje metod zaměřených na detekci nesrovnalostí v účetnictví (Kouřilová, 2015).

Kouřilová a Plevková (2013) ve své práci⁶ uvádějí široký výčet způsobů detekce kreativního účetnictví a podvodů. Pro představu je zde uvedeno několik následujících skupin:

- a) Identifikace právními činnostmi – tato metoda je založena na aplikaci požadavků Sarbanes-Oxley zákona, který napomáhá zvýšit účinnost obchodní etiky. Management je přímo závislý na výstupech informačního systému, který zahrnuje ochranu zaměstnanců ohledně potrestání za podávání podezřelých činností.
- b) Identifikace a jednání využitím etiky a odpovědnosti – jeden z nejdůležitějších modelů je model 231. Firma může být vyzvána, aby reagovala na některé trestné činy spáchané v jejím zájmu nebo ve prospěch jejích manažerů a zaměstnanců.
- c) Identifikace a jednání prostřednictvím počítačových aplikací a softwarů – můžeme sem zařadit softwary typu IDEA, OWiz Soft či FraudBreaker.

⁶ DMFCA model as a possible way to detect creative accounting and accounting fraud in and enterprise (2013).

Takovéto softwary jsou vyhodnoceny jako softwarově náročné a mohou být provozovány hlavně v peněžním vyjádření.

- d) Modely strategického odhalování podvodů – modely se zaměřují na formulaci. Popis strategického podvodu ukazuje, jak používání informačního systému a technologie zajistí efektivní cestu k objevení podvodu.
- e) Identifikace a měření pomocí matematicko-statisticky orientovaných modelů – do této skupiny můžeme zařadit například Beneish model. Jedná se o matematický model, využívaný zejména pro účely finančního modelování (Kouřilová & Plevková, 2013).

Rozhodla jsem podrobněji popsat právě zmíněný Beneish model, a to z toho důvodu, že má velké využití v účetnictví, auditingu a podle Beneishe dokáže identifikovat 76 % manipulací (Mantone, 2013). Z pracoviště Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity pak budou zmíněny modely CFEBT, vycházející z peněžních toků podniku a Q-DMFCA model skládající se z bilancí při použití environmentálního účetnictví.

3.8.1 Beneish model

Beneish model byl vyvinut v roce 1999 profesorem Messodem D. Beneishem. Skládá se z osmi indexů zachycující odchylky ve finančních výkazech, které mohou pramenit z manipulace zisků nebo z jiných podvodných aktivit. Aktuální data ve finančních výkazech tvoří základ pro výpočet indexů, které vytváří celkový M-skóre, charakterizující stupeň možné manipulace či podvodných aktivit jako skrývání nebo zpronevěru (Mantone, 2013).

Beneish také stanovil, že pokud výsledná hodnota modelu je větší než $-2,22$, potom je vyšší pravděpodobnost manipulace ve finančních výkazech. K porozumění, která čísla jsou větší než $-2,22$ je nutné si uvědomit, že se pohybujeme v záporných číslech, tudíž větší je například $-2,21$ a menší je $-2,23$ (Mantone, 2013). Tabulka níže zobrazuje proměnné Beneish modelu

Tabulka č. 3: Proměnné modelu Beneish ⁽¹⁾

1.	DSRI – index poměru pohledávek k výnosům v poměru období t a $t-1$. ⁽²⁾
2.	GMI – index hrubé marže jako poměru marže z prodeje v období $t-1$ a t . ⁽³⁾
3.	AQI – index kvality neoběžných aktiv k celkovým aktivům v období t k období $t-1$. ⁽⁴⁾

4.	SGI – index růstu prodeje. ⁽⁵⁾
5.	DEPI – index odpisů. ⁽⁶⁾
6.	SGAI – index výdajů na prodej, režii a správu. ⁽⁷⁾
7.	TATA – celková akruální částka ku částce celkových aktiv v období t. ⁽⁸⁾
8.	LVGI – index pákového efektu celkových dluhů k celkovým aktivům v období t k období t-1. ⁽⁹⁾

⁽¹⁾ Variables of the Beneish model; ⁽²⁾ Days sales in receivable index; ⁽³⁾ Gross margin index; ⁽⁴⁾ Asset quality index; ⁽⁵⁾ Sales growth index; ⁽⁶⁾ Depreciation; ⁽⁷⁾ Selling, general and administrative expenses index; ⁽⁸⁾ Total accruals to total assets index; ⁽⁹⁾ Leverage index. Zdroj: Drábková, 2011, Mantone, 2013

Vzorec pro model je $M = -4,84 + 0,92 * DSRI + 0,528 * GMI + 0,404 * AQI + 0,892 * SGI + 0,115 * DEPI - 0,172 * SGAI + 4,679 * TATA - 0,327 * LVGI$ (Mantone, 2013).

3.8.2 Model CFEBT

Model CFEBT vychází z varovných signálů pocházející z účetnictví. Dochází například k nestandardnímu nárůstu obrátů, neobvyklé marže či opakujícímu se nesouladu mezi přírůstkem peněžního toku a výsledku hospodaření. To vše v porovnání s ostatními srovnatelnými subjekty v odvětví (Kouřilová, Drábková & Vlčková, 2016). Model CFEBT byl analyzován a poté srovnán s výsledky modelu Beneish v případové studii založené na Českých účetních standardech, přičemž studie respektovala věrný a poctivý obraz standardů. Model CFEBT ukázal srovnatelné výsledky manipulace s účetními výkazy, které jsou vyhotoveny v souladu s českými účetními zásadami. Určení modelu bylo založeno na hypotéze, která zastávala názor, že existuje blízký vztah mezi účetními ekonomickými výsledky a změnou cash-flow v časovém období pěti let (Drábková, 2013). Model má následující vyjádření:

$$CFEBT = \frac{\sum_{t=1}^5 \Delta CF_t - \sum_{t=1}^5 EBT_t}{\sum_{t=1}^5 EBT_t} \times 100$$

Kde:

ΔCF je přírůstek / úbytek peněžního toku za období t

EBT je výsledek hospodaření před zdaněním za období t

Zdroj: Kouřilová, Drábková & Vlčková, 2016

Pokud je $CFEBT \geq$ stanovená hladina významnosti, potom existuje vysoké riziko nedodržení věrného a poctivého obrazu účetnictví. Významnost se pohybuje mezi 5 % a 10 % vykázaného zisku, s ohledem na individuální okolnosti daného subjektu (Drábková, 2013).

3.8.3 Model Q-DMFCA

Z jiného úhlu pohledu můžeme zmínit ještě Q-DMFCA⁷, rychlý bilanční detekční model. Tento model je založen na environmentálním účetnictví. Základem jsou čtyři bilance, vycházející z „materiálového, energetického a finančního metabolismu podniku“ (Kouřilová 2015). Možná detekce chyb, prováděné kreativity a podvodů je cílená zejména na vedlejší produkty šedé ekonomiky, které mají za následek daňové úniky. Dále se model zaměřuje na možnou identifikaci krádeží výrobků či materiálu. (Kouřilová, Drábková & Vlčková, 2016).⁸

⁷ Q-DMFCA = Quick-Detection of Material Flow Cost Accounting

⁸ Více informací o modelu Q-DMFCA v publikaci *Metody: AHP, CFEBT, DMFCA jako možná identifikace chyb a podvodů v účetnictví* od autorek Kouřilová, Drábková & Vlčková.

3.9 Nejznámější účetní skandály a podvody v minulosti

Všechny společnosti čelí riziku, že na jejich úkor bude ze strany řadových zaměstnanců, managementu, či vnějšího subjektu spáchán podvod, který bude mít za následek určitou finanční újmu. Podvodné transakce a manipulace s výsledky společnosti vedly v minulosti k bankrotu několika obrovských firem, což mělo dopad jak na zaměstnance, tak na hodnotu firemní značky. Také došlo k znehodnocení investic milionů lidí, kteří společnosti důvěřovali a vložili do nich své úspory (Volkánová, 2014).

Řada podnikových skandálů začala vyplouvat na povrch v letech 2001–2003. Největší skandály se netýkají pouze Spojených států amerických. I Evropa má velké množství podnikových skandálů a vládních nezdarů srovnatelných s těmi ve Spojených státech amerických. Ráda bych zmínila skandály týkající se následujících firem: Enron, Parmalat a Royal Ahold (Soltani, 2014). Dále v textu budou zmíněny i české účetní skandály a podvody.

Po těchto skandálech vznikla po celém světě éra, které se v anglosaské oblasti říká „no fraud tolerance“, neboli nulová tolerance k podvodům. Zpřísnila se příslušná legislativa, aby byly více ochráněny zájmy investorů. Můžeme uvést například vznik Sarbanes-Oxley Act 2002. Všichni členové vrcholového vedení, interní audit, a dokonce i audit externí mají přímou odpovědnost za implementaci, efektivní provádění a kontrolu tzv. „antifraud policy“. Společnost by měla být schopna kontrolnímu orgánu, který je nezávislý, umět vysvětlit, jak má nastavené vnitřní kontrolní procesy ke snížení rizika a vzniku podvodů. Jaké kroky společnost podniká k rychlejší detekci a minimalizaci následků podvodů v případě, že již došlo k jejich spáchání (Volkánová, 2014).

3.9.1 Enron

Příběh firmy, obchodující s elektřinou a plynem, vyvolal ve Spojených státech amerických otázku firemní zodpovědnosti. Enron bývala sedmá největší firma z pohledu výnosů. 31. prosince roku 2000 činila tržní hodnota firmy 75,2 bilionů dolarů, zatímco její účetní hodnota byla vyčíslena na 11,5 bilionů dolarů (Soltani, 2014). Bankrot společnosti připravil o práci tisíce lidí. V únoru roku 2001 začaly vyplouvat na povrch evidentní účetní manipulační praktiky. Vrcholový management firmy byl odměňován na základě motivačního programu. Tento program měl za následek snahu o udržování vysokých cen akcií a účetnictví bylo nadhodnoceno zhruba o 600 milionů dolarů.

Zpočátku firma účtovala o neuskutečněných obchodech, postupem času zakládala dceřiné společnosti, které na sebe přebíraly závazky Enronu (Česká televize, 2011).

3.9.2 Parmalat

Parmalat v roce 2003 prožíval největší krizi ve své historii. Jedná se o Italský potravinářský koncern, který se dostal do problémů a nebyl schopen splácet své dluhy. Americká burzovní komise označila skandál kolem účetních podvodů za jeden z největších a nejostudnějších v historii. Postupně docházelo k odkrývání účetních manipulací a podvodů, které se uskutečnily přes dceřiné společnosti v daňových rájích. Rozsahem se kauza Parmalat dá srovnat s bankrotem energetické skupiny Enron. Celkové dluhy se odhadly na 13 miliard eur (iDNES.cz, 2004).

3.9.3 Royal Ahold

Před kolapsem v roce 2003 patřila nizozemská skupina Royal Ahold k třetím největším mezinárodním potravinářským řetězcům. Ahold měl okolo 5 606 prodejen ve 27 zemích světa s konsolidovanou ztrátou 1,2 miliardou dolarů za rok 2002. V následujících letech došlo k odhalení nesrovnalostí v účetnictví ve výši více než 880 milionů dolarů. V dubnu roku 2003 skupina potvrdila, že obdržela předvolání pro předložení dokumentů, zahrnující finanční výkazy, audit a rozpočty. Auditor Aholdu trval na tom, že společnost na problémy upozorňoval. Firma byla suspendována kvůli doposud nevyřízenému auditu a čekala na jeho dokončení dozorčí radou. Forenzní audit doložil laxní interní kontroly a ubohé finanční a účetní praktiky (Soltani, 2014).

3.9.4 České účetní skandály a podvody

Společnost Survelligence, a slovenská kancelář společnosti TPA Horwath⁹, ve spolupráci s ACCA¹⁰ provedly výzkum na téma „*Průzkum o výskytu podvodů v organizacích v České republice a na Slovensku za rok 2011*“. Pozornost bude zaměřena pouze na hlavní závěry výzkumu v České republice. Polovina organizací v České republice se za poslední dva roky setkala s podvodným jednáním. Mezi nejčastější podvody patří podplácení, zpronevěra a manipulace při výběrových řízeních. Korupci a podplácení vnímá osm z deseti dotazovaných jako neškodlivější druh podvodů. Nejčastějším pachatelem byl řadový zaměstnanec. Důvod, proč podvody vznikají, je v úpadku morálních principů a hodnot ve

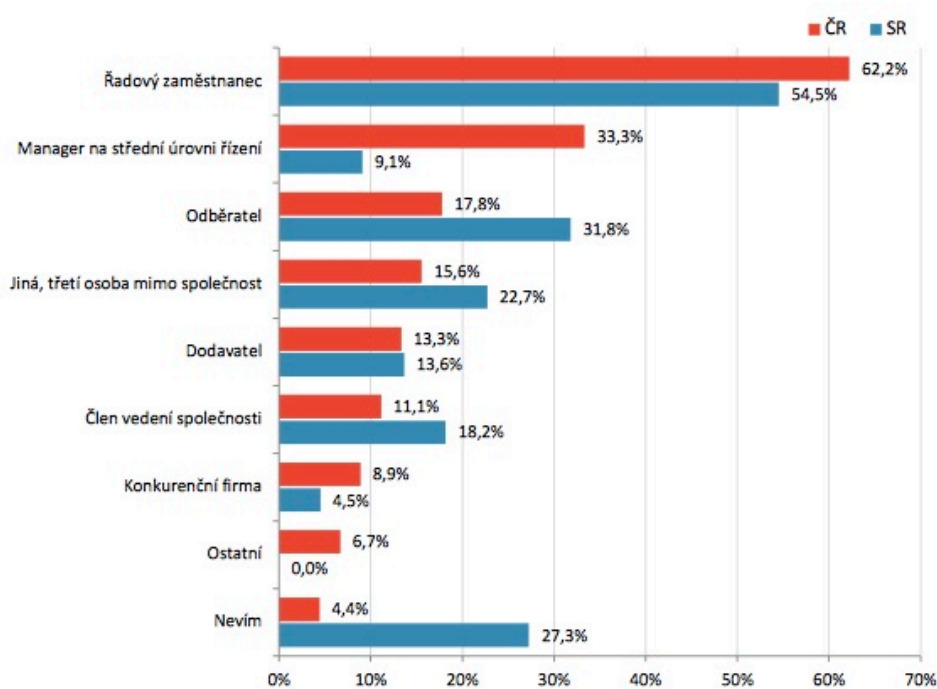
⁹ TPA Horwath je auditorská společnost

¹⁰ ACCA = Asociace certifikovaných účetních

společnosti. Nejčastější okolnosti vedoucí ke vzniku podvodů jsou nedostatečné nebo zcela chybějící kontroly. Respondenti, také potvrdili sílící tlak okolí na spáchání podvodu, ať už ze strany akcionářů na vedení společnosti nebo okolí na zaměstnance. Nejčastěji se páchají podvody ve finanční oblasti. Pokud dojde k odhalení podvodu v organizaci, nepodaří se vyvodit právní zodpovědnost, protože existuje nedostatek důkazů vůči podvodníkovi. Nejlepší prevencí jsou podle průzkumu nástroje na pasivní zamezování, tedy směrnice a postupy, interní kontroly, monitorování zaměstnanců či opatření v IT oblasti (Surveillance & TPA Horwath, 2011).

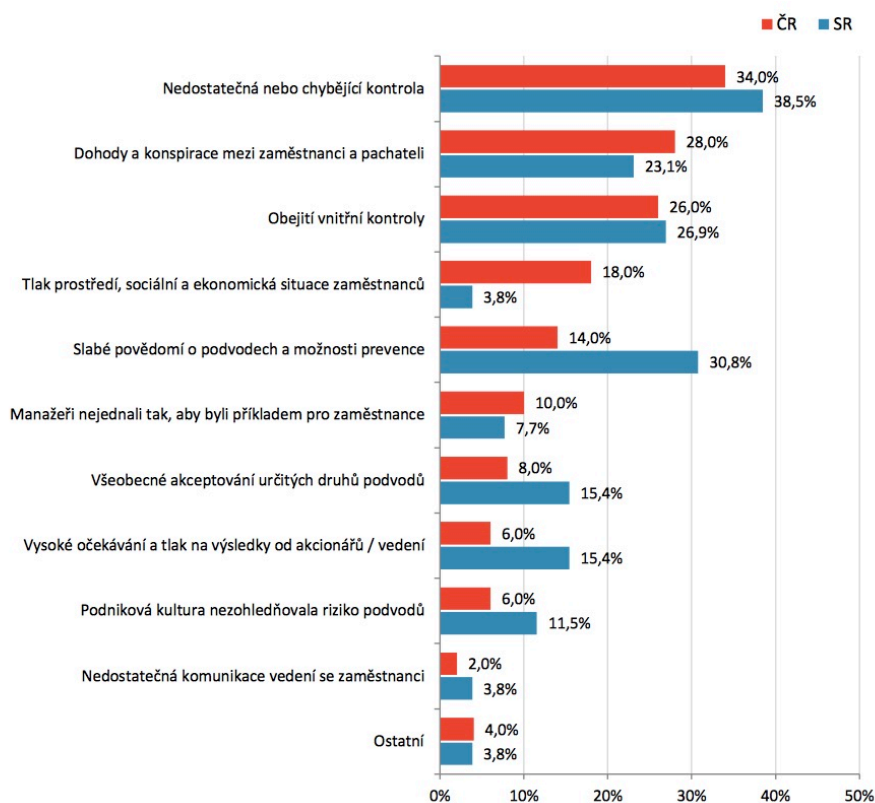
Níže graf č. 1 uvádí nejčastější pachatele podvodů a graf č. 2 uvádí okolnosti, které přispěly ke vzniku podvodů.

Graf č. 1: Pachatel podvodů

Zdroj: Surveillance, TPA Horwath: Průzkum o výskytu podvodů v organizacích v České republice a na Slovensku za rok 2011

Graf č. 2: Okolnosti, které přispěly ke vzniku podvodů

Zdroj: Surveilligence, TPA Horwath: Průzkum o výskytu podvodů v organizacích v České republice a na Slovensku za rok 2011

V dubnu 2016 provedla společnost Ernst & Young svůj již 14. mezinárodní průzkum¹¹ zaměřený na podvody a korupci. Výsledkem výzkumu se fakt, že korupce stále není na ústupu. Šest z deseti českých manažerů připouští neetické ovlivňování zákazníku. Dokonce mají i světové prvenství v jejich uplácení dárky a službami. Korupce představuje hrozbu pro finanční systém, kterou si státy začínají uvědomovat, proto hledají nové možnosti, jak za protiprávní jednání stíhat konkrétní pachatele. Konkrétně u nás byl v roce 2012 přijat zákon o trestní odpovědnosti právnických osob (Ernst & Young, 2016). Níže uvádím české účetní skandály a podvody, kdy účetní zpronevěřili několik desítek milionů korun.

3.9.4.1 Účetní Michal Voříšek

V prosinci roku 2015 připravil účetní Michal Voříšek z Trutnova o život podnikatele, kterému dlužil peníze. Podle obžaloby ho pomocí podvodů připravil o 15 milionů korun.

¹¹ Průzkumu se zúčastnilo 62 zemí celého světa.

Když podnikatel tuto skutečnost zjistil, účetní mu zasadil 30 bodných rad do oblasti hrudníku a břicha. Účetní se kromě vraždy dopustil i mnoha podvodů a zpronevěr.

Michal Voříšek vedl účetnictví desítkám klientům včetně obecního úřadu v Malé Úpě. Této obci zpronevěřil 9,1 milionů korun. Po kontrole obecního rozpočtu obec zjistila, že některé faktury byly placeny vícekrát na soukromé účty Michala Voříška.

Získané prostředky využil pro svou vlastní potřebu. Voříšek propadl gamblerství a většinu peněz prohrál v herních automatech. Celkem si Voříšek přišel zhruba na 25 milionů korun (iDNES.cz, 2016) (Česká televize, 2016).

3.9.4.2 Finanční podvod přesahující 110 milionů korun

Účetní Dana Niederlová byla v prosinci roku 2016 obžalovaná z finančního podvodu, který přesáhl částku 110 milionů korun. Žena pracovala jako hlavní účetní v kuřimské firmě CEHA KDC elektro, k. s., kde vytvářela fiktivní platební příkazy ve prospěch dodavatelů, se kterými firma už delší dobu nespolupracovala.

Důvodem vzniku finančního podvodu byla žádost jejího internetového přítele, se kterým se seznámila na internetové seznamce (iDNES.cz, 2016).

3.10 Finanční analýza a výkaznictví

Účetní data jsou výchozím zdrojem pro zpracování finanční analýzy podniku a zjištění jeho finanční situace (Sedláček, 2011). Podle Růčkové (2015) je schopný účetní pokladem každého podniku. Účetnictví poskytuje řadu informací, které přebírají další ekonomické subjekty a slouží pro další zpracování. Hlavním smyslem finanční analýzy je příprava podkladů pro kvalitní rozhodování o fungování podniku, z čehož vyplývá, že existuje velmi úzká spojitost mezi účetnictvím a rozhodováním o podniku (Růčková, 2015).

Jelikož finanční analýza vychází z účetních dat, uvedeme si nejprve základní výkazy, které je účetní jednotka dle zákona č. 563/1991 Sb. povinna sestavit při účetní závěrce.

Podle zákona o účetnictví je součástí účetní závěrky rozvaha, výkaz zisku a ztrát, příloha. Vybrané účetní jednotky mají povinnost sestavovat i přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu¹².

3.10.1 Rozvaha a výkaz zisku a ztrát

V rozvaze jsou uvedeny položky majetku, jiných aktiv, závazků a jiných pasiv. Ve výkazu zisku a ztrát nalezneme položky nákladů a výnosů a výsledek hospodaření. Položky jsou uváděny ve stanoveném pořadí (Müllerová & Šindelář, 2016). Vyhláška č. 500/2002 Sb. stanoví, ve kterých případech účetní jednotky sestavují rozvahu, výkaz zisku a ztrát a přílohu v plném, nebo ve zkráceném rozsahu.

Podrobná struktura rozvahy v plném rozsahu je uvedena v příloze č. 1 a struktura výkazu zisku a ztrát v druhovém členění je uvedena v příloze č. 2.

3.10.2 Finanční analýza

Získaná data se třídí, agregují a poměřují mezi sebou navzájem. Hledají se souvislosti mezi daty a určuje se jejich vývoj. Závěry, které plynou z finanční analýzy poté slouží jako podklad ke stanovení závěrů o celkovém hospodaření a finanční situaci podniku. Dále managementu umožňují vydávat kvalitní rozhodnutí (Sedláček, 2011).

Analýza vychází z různých informačních zdrojů, které mají odlišnou dostupnost. Růčková (2015) informace rozděluje na interní a externí. Interní informace se dotýkají analyzované firmy, a ne všechny informace jsou veřejně dostupné. Pod veřejně

¹² Jedná se dle § 18 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb. o střední a velké účetní jednotky.

dostupnými informacemi si můžeme představit data z účetní závěrky. Externí informace pocházejí z vnějšího prostředí, a kromě podniku se týkají také jeho domácího a zahraničního okolí.

Růčková (2015) uvádí, že je velmi důležité uvědomit si, pro koho jsou výsledky finanční analýzy určeny. Zadavatel analýzy nezkoumá, jak se k výsledkům došlo, ale jaké závěry z nich plynou pro firmu.

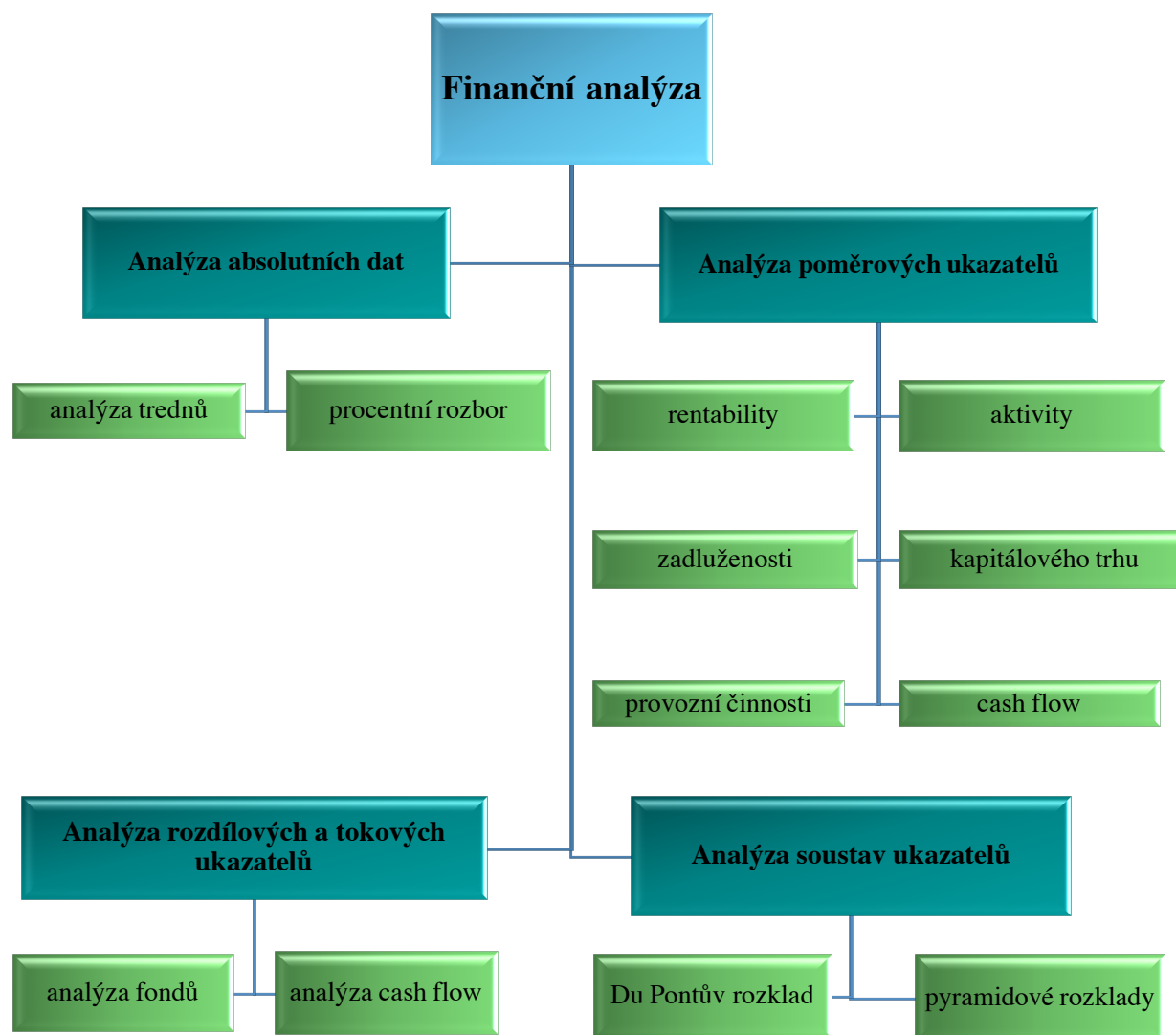
V ekonomii se rozlišují dva základní přístupy k hodnocení ekonomických procesů. Jedná se o tzv. fundamentální a technickou analýzu. Fundamentální analýza je založena na znalostech vzájemných souvislostí mezi ekonomickými jevy či na zkušenostech odborníků. Jako příklad fundamentální analýzy můžeme uvést např. SWOT analýzu, BCG matici či metodu balanced scorecard (BSC) (Sedláček, 2011).

Technická analýza využívá matematické a další algoritmizované metody. K hodnocení výsledů technické analýzy je nutno mít fundamentální znalosti ekonomických procesů. Je tedy proto nezbytná kombinace obou typů (Růčková, 2015).

Finanční analýza pracuje s ukazateli, které získáme z účetních výkazů a s čísly, jež jsou z nich odvozená. Velmi důležitou roli zde sehrává čas, proto je nutno rozlišovat stavové a tokové veličiny. Stavové veličiny se vztahují k určitému časovému okamžiku (data z rozvahy), oproti tomu tokové veličiny se vztahují s určitým časovým intervalem (data z výkazu zisku a ztrát) (Růčková, 2015).

Finanční analýza je členěna do několika skupin, které jako celek znamenají komplexní finanční rozbor hospodaření podniku. Podle účelu, ke kterému analýza slouží a podle dat, která se používají, se analýza rozlišuje na analýzu absolutních dat, analýzu rozdílových ukazatelů, analýzu poměrových ukazatelů a analýzu soustav ukazatelů. Schéma finanční analýzy se uvedeno níže (Sedláček, 2011). V praktické části této práce budou propočítány základní poměrové ukazatele rentability.

Obrázek č. 5: Schéma finanční analýzy

Zdroj: Růčková, 2015. Vlastní zpracování

4 Praktická část

Podle zákona o účetnictví má být účetnictví průkazné, úplné a správné. Onu průkaznost zajistíme doložením účetních případů, úplnost zaručíme zaúčtováním všech dokladů do příslušného účetního období a v neposlední řadě garantujeme správnost účtováním podle předpisů, tj. podle zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb., Vyhlášky o účetnictví č. 500/2002 Sb. a Českých účetních standardů, které nejsou zákonem, ale jsou publikovány ve Finančním zpravodaji.

Zaměříme-li se na způsob účtování dvou účetních jednotek o stejném účetním případě, rozdílnost je dána ve většině případů již danou metodikou, proto závěrečná vykazovaná účetní data nemohou být za identických podmínek v podnicích totožná. Ve všech účetních případech, u nichž zákon umožňuje alternativní řešení, má účetní jednotka však povinnost vydat vnitropodnikovou směrnici, ve které stanoví zvolený způsob řešení pro konkrétní účetní jednotku. Poté stanovené způsoby řešení směřují k odlišnému hospodářskému výsledku, který je stanoven v souladu se zákonem.

Vnitropodniková směrnice však často nezachytí měnící se záměry managementu směřující k manipulaci s výsledkem hospodaření. Zpravidla se management snaží maximalizovat svoji užitečnost pro podnik, z čehož vyplývá, že za manipulací účetních výkazů může být například systém hodnocení, odměňování či případný potencionální funkční postup.

Setkáváme se s tím, že některá ustanovení zákona nejsou zcela jednoznačná. Sporné účtování nebo zdaňování je pak řešeno v Národní účetní radě nebo v Koordinačním výboru při ministerstvu financí. Jako příklad je možno uvést ustanovení v zákoně o dani z přidané hodnoty č. 235/2004 Sb., konkrétně § 75, týkající se účtování vrácené daně z přidané hodnoty při vyhodnocování využití služebních automobilů i k soukromým účelům nebo stanovení základu daně pro výpočet daně z přidané hodnoty při vkladu nemovité věci do základního kapitálu společnosti, které nejsou upřesněny účetní metodikou. K těmto případům je věnována zmínka v dalším textu.

Oblasti, ve kterých jsou nejčastěji identifikovány rozdílné metody vykazování:

4.1 Dlouhodobý majetek

Stanovení hranice pro účtování o dlouhodobém majetku je na rozhodnutí účetní jednotky, v zákoně o daních z příjmu jsou jednoznačně stanoveny hranice pro účtování o dlouhodobém hmotném a nehmotném majetku. O dlouhodobém hmotném majetku může účetní jednotka účtovat, pokud je pořizovací cena vyšší nebo rovna 40 000 Kč, o dlouhodobém nehmotném majetku může účetní jednotka účtovat, pokud je pořizovací cena vyšší nebo rovna 60 000 Kč. Rozdíly v daňovém základu jsou poté dány způsobem daňového odpisování, zda účetní jednotka zvolí lineární způsob či zrychlený způsob odpisování.

Dle vyhlášky č. 500/2002 může účetní jednotka do pořizovací ceny majetku zahrnout i úroky z úvěru, pokud se tak rozhodne.

Velké rozdíly v základu daně jsou u účtování o technickém zhodnocení. V zákoně o dani z příjmu je ustanoveno, že technické zhodnocení přesahující hranici 40 000 Kč musí být účtováno do investičních nákladů, a tudíž se musí i odepisovat. Pokud technické zhodnocení danou hranici nepřesáhne, může být účtováno buď do nákladů nebo do dlouhodobého majetku a posléze odepisováno.

U dlouhodobého nehmotného majetku nejčastěji vznikají rozdíly u základu daně z příjmu v souvislosti s prováděním upgradu programů. Ta účetní jednotka, která má ve smlouvě sjednáno, že bude vykazovat provedenou práci měsíčně, téměř ve všech případech nepřesáhne hranici 60 000 Kč a účtuje do nákladů. Pokud se například účetní jednotka ve smlouvě dohodne, že bude smluvní vztah vypořádán jednou za půl roku, mnohokrát částka překročí stanovenou hranici a faktura musí být zaúčtována do dlouhodobého nehmotného majetku a posléze dojde k odepisování. Tato situace byla zaznamenaná i u vybrané účetní jednotky.

U dlouhodobého drobného nehmotného i hmotného majetku účetní předpisy povolují dvě možnosti účtování. Pokud budeme mluvit o dlouhodobém drobném hmotném majetku, potom se jedná o majetek do 40 000 Kč. Ta účetní jednotka, která tento majetek eviduje, například na účtu 028 – drobný dlouhodobý majetek, musí provádět odpisy podle vlastního odpisového plánu. Odpisy musí být minimálně na 2 roky. Většina účetních jednotek účtuje tento majetek do zásob a po vyskladnění přímo do nákladů. Evidenci o tomto druhu majetku vede na podrozvahových účtech.

4.2 Zásoby zboží

Značné rozdíly vznikají při účtování o zásobách způsobem A, tedy přes sklad a způsobem B, přímo do nákladů. Přestože je ve vyhlášce č. 500/2002 stanoveno: „že způsob B mohou účetní jednotky použít pouze v případě, že zajistí průkazné vedení evidence o zásobách tak, že budou schopny prokázat v průběhu účetního období stav zásob včetně ocenění těchto zásob podle zákona“, skutečnost bývala odlišná. Obzvláště při prodeji konečným spotřebitelům docházelo ke krácení výnosů. V současné době by tuto nepřístojnost měla řešit elektronická evidence tržeb.

Odlišnosti účtování do nákladů jsou ovlivněny i tím, jakou metodou ocenění jsou oceněny zásoby na skladě, zdali je použita metoda FIFO, metoda váženého aritmetického průměru, metoda pevně stanovené ceny anebo metoda oceňovací odchylky.

Dále je nutné si uvědomit, že velkou roli zde hraje i kalkulace. Diference nám vznikne u stanovení ceny vlastní výroby. Záleží, zda je zvolena kalkulace na základě plánovaných nákladů nebo skutečně vynaložených, zda do kalkulace vstupují pouze přímé náklady nebo i náklady vedlejší a jaký je použit způsob rozpočítávání nepřímých nákladů.

4.3 Pohledávky

Z titulu zásady nenadhodnocování aktiv by měly být k pohledávkám vytvářeny opravné položky. Účetní jednotka, která neúčtuje o opravných položkách se dopouští nadhodnocování aktiv, a tím zkresluje i výsledný vlastní kapitál. Je samozřejmě i rozdíl v tom, když je pohledávka odepsána a dále vykazována na podrozvahovém účtu, nebo když si ji účetní jednotka i nadále ponechá na účtu 311. Sledování doby splatnosti a vytváření účetních opravných položek je považováno za nezbytné i vzhledem k pozdějším potencionálním nákladům spojených se ztrátou.

4.4 Vlastní kapitál

Je rozdíl, pokud společníci v případě potřeby poskytnou své společnosti půjčku, kterou společnost vykáže v cizích zdrojích nebo v souladu se zákonem o obchodních korporacích poskytnou společníci ve stejné výši společnosti příplatek k základnímu kapitálu, který je poté vykazován jako vlastní zdroj. Tato popsaná skutečnost může být upravena ve společenské smlouvě.

4.5 Informace o účetní jednotce

Účetní jednotka, ve které byla uvedena tematika sledovaná, se zabývá nákupem a prodejem svítidel, osvětlení a jejich následnou instalací konečnému spotřebiteli. Jedná se o společnost s ručením omezeným, která je podle nynější platné legislativy klasifikovaná jako mikro účetní jednotka. Účetní jednotka vede podvojně účetnictví, avšak při podávání daňového přiznání využívá služeb daňového poradce. Na počátku roku 2016 došlo ke změně vedení společnosti a současně byly provedeny i organizační změny, zahrnující nástup nového managementu. Oproti očekávání nebylo k dispozici dostatek materiálů. Po výměně managementu mi byla poskytnuta pouze prvotní evidence a umožněn vstup do PC k nahlédnutí na účetní operace. Bylo také zjištěno, že management společnosti je v daném roce motivován k minimalizaci daně z příjmu. Za cíl práce lze v této pasáži považovat ilustraci možností účetnictví upravovat výsledky a potvrdit/vyvrátit tak stanovenou hypotézu, že management vstřícně reaguje na danou motivaci. Dále je účelné identifikovat snahu managementu přesahující kreativní vykazování nad rámec použití alternativních metod. K zachycení dopadu v rozdílném účtování nového managementu oproti managementu předchozímu jsou použita data z roku 2016. Po určitém období se rozdílné způsoby účtování vyrovnají, byť ne zcela, protože mezitím došlo k různým případům s nezvratným dopadem. Poněvadž není k dispozici dostatek materiálů, bylo nutné demonstrovat situace rozdělit do tří základních tematických oblastí. První oblast se týká vybraných účetních případů, u kterých byly zaznamenány změny v účtování z důvodu změny managementu. Druhá oblast pojednává o obchodování se zahraničím a dodacích doložkách. Poslední oblast se vztahuje na problematiku vrácení a účtování daně z přidané hodnoty při využívání služebních automobilů.

V době zpracování této diplomové práce účetní jednotka neměla zpracovanou účetní závěrku pro daný rok, tudíž nebylo možné převzít výkazy s konkrétními čísly. Uvedené částky, se kterými se pracuje jsou zaokrouhleny.

4.6 První tematická oblast: snaha o minimalizaci odvodové povinnosti

Tato oblast obsahuje variantní zaúčtování vybraných situací, kterých se změna managementu dotkla nejvíce. Varianta A demonstruje zaúčtování účetních případů stávajícím managementem, oproti tomu varianta B znázorňuje zaúčtování na základě směrnic předchozího managementu. Zaúčtování jednotlivých případů podle variant A i B je v následujícím textu.

Účetní jednotka vykázala v roce 2016 výsledek hospodaření zhruba 1 200 000 Kč. Výnosy činí přibližně 6 700 000 Kč a náklady dosahují výše 5 500 000 Kč. Podíl tržeb na celkových výnosech je 57 %. Aktiva netto jsou 5 000 000 Kč. Závazky činí 4 500 000 Kč a vlastní kapitál je 500 000 Kč.

Pro větší přehlednost je níže uveden výňatek z účtového rozvrhu dané účetní jednotky. Jedná se o syntetické účty, na kterých se změny v účtování promítnou.

- 022 – Hmotné movité věci a jejich soubory
- 028 – Drobný dlouhodobý majetek
- 042 – Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek
- 082 – Oprávky k hmotným movitým věcem a jejich souborům
- 088 – Oprávky k drobnému dlouhodobému majetku
- 132 – Zboží na skladě a v prodejnách
- 311 – Pohledávky z obchodních vztahů – odběratelé
- 321 – Závazky z obchodních styků – dodavatelé
- 391 – Opravná položka k pohledávkám
- 461 – Závazky k úvěrovým institucím
- 504 – Prodané zboží
- 505 – Drobný hmotný majetek
- 518 – Ostatní služby
- 546 – Odpis pohledávky
- 548 – Ostatní provozní náklady
- 551 – Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 558 – Tvorba a zúčtování OP podle zvláštního právního předpisu v provozní činnosti
- 562 – Úroky

Pro účely sledování byly vybrány účetní případy, které nastaly během roku 2016 v dané účetní jednotce:

1. Společnost pořídila v roce 2016 stroj v pořizovací hodnotě 2 500 000 Kč. Při nákupu si společnost sjednala úvěr u banky s úrokem ve výši 10 % p. a. Stroj byl pořízen a uhrazen 1. března 2016. K zařazení došlo 1. srpna 2016.
 - **Varianta A:** Ve vnitropodnikové směrnici je nyní stanoveno, že úrok je účtován do nákladů do doby zařazení majetku.
 - **Varianta B:** Úrok byl do doby zařazení účtován do pořizovací ceny stroje. Do nákladů přešel až formou odpisů. Do roku 2015 byly odpisy lineární, předpokládáme pokračování. Zařazení do 2. skupiny, odpis činí 11 %.
2. Společnost provedla na stroji výměnu motoru za lepší ve výši 39 000 Kč. Tato výměna je již druhá v pořadí. První proběhla v roce 2015.
 - **Varianta A:** Dle vnitropodnikové směrnice se účtuje do nákladů.
 - **Varianta B:** Dle vnitropodnikové směrnice se v roce 2015 účtovalo do pořizovací ceny jako technické zhodnocení.
3. Společnost účtuje o provádění upgradu na základě smlouvy.
 - **Varianta A:** Nyní podle smlouvy měsíční fakturace, tedy každý měsíc společnost vykazuje do nákladů 10 000 Kč.
 - **Varianta B:** Ve smlouvě byla stanovena fakturace jedenkrát za pololetí.
4. Společnost vybavila v roce 2016 prodejnu zařízením, a to drobnými dlouhodobými předměty v celkové výši 300 000 Kč.
 - **Varianta A:** Podle směrnice se účtuje do zásob a následně do nákladů.
 - **Varianta B:** Podle staré směrnice bylo účtováno na účet 028 a uplatňoval se odpis ve výši 25 %.
5. Účetní jednotka nakoupila na sklad svítidla. 10. ledna pořídila 100 ks v hodnotě 300 Kč/kus, dále 10. června pořídila 50 ks za 250 Kč/ kus a 1. září pořídila 50 ks za 200 Kč/kus. Ceny jsou srovnatelné s konkurenčními podniky a předpokládáme, že se nezměnily. Obrázky nakoupených svítidel naleznete v příloze č. 3.
 - **Varianta A:** Účetní jednotka nyní účtuje v novém SW metodou FIFO, vyskladnění 50 ks je oceněno na 300 Kč/kus.
 - **Varianta B:** Účetní jednotka účtovala metodou váženého aritmetického průměru, který byl počítán každý měsíc. Pro zjednodušení ocenění výdeje bude použit průměr za rok 2015.

6. Účetní jednotka eviduje ve svém účetnictví pohledávku ve výši 30 000 Kč od splatnosti uplynulo 12 měsíců.
- **Varianta A:** Účetní jednotka využije ustanovení §8c o rezervách, vytvoří opravnou položku ve výši 100 %.
 - **Varianta B:** Účetní jednotka o této skutečnosti neúčtovala.

4.6.1 Zaúčtování podle varianty A

Číslo	Doklad	Datum	Text	Kč	Účtovací předpis	
					MD	D
1.	FAP	1. 3. 2016	Pořízen stroj	2 500 000	042	461
	VÚD	1. 8. 2016	Stroj zařazen do užívání	2 500 000	022	042
	VBÚ	1.8.2016	Vyčísleny úroky do doby zařazení	104 167	562	221
2.	FAP		Technické zhodnocení na stroji	39 000	548	321
3.	FAP		Upgrade programu ¹³	120 000	518	321
4.	FAP		Vybavení prodejny	300 000	505	321
5.	FAP	10.1.2016	Nákup svítidel 100 ks	30 000	132	321
		10.6.2016	Nákup svítidel 50 ks	12 500	132	321
		1.9.2016	Nákup svítidel 50 ks	10 000	132	321
	Výdej		Vydáno 50 ks	15 000	504	112
6.	VÚD		Opravná položka	30 000	558	391
			Odpis pohledávky	30 000	546	311

¹³ V této variantě dochází k měsíční fakturaci v částce 10 000 Kč. Pro zjednodušení je zde zaúčtována roční částka, tedy 12 x 10 000 Kč = 120 000 Kč.

		Zrušení opravné položky	30 000	391	558
--	--	-------------------------	--------	-----	-----

Po zaúčtování všech šesti případů dojde ke zvýšení nákladů. Jejich změna je shrnuta níže.

NÁKLADY

504 – Prodané zboží	15 000 Kč
505 – Drobný hmotný majetek	300 000 Kč
518 – Ostatní služby	120 000 Kč
546 – Odpis pohledávky	30 000 Kč
548 – Ostatní provozní náklady	39 000 Kč
CELKEM	608 167 Kč

Náklady se celkem zvýší o 608 167 Kč, tedy výchozí výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení se díky zvýhodňovanému účtování do nákladů sníží zhruba o 608 167 Kč. Změna v rozvahových položkách je zrekapitulovaná níže.

AKTIVA

PASIVA

022 – Samostatné movité věci a jejich soubory	+ 2 500 000 Kč	431 – VH ve schvalovacím řízení	- 608 167 Kč
132 – Zboží na skladě a v prodejnách	+ 37 500 Kč	321 - Závazky z obchodních styků – dodavatelé	+ 511 500 Kč
221 – Peněžní prostředky na účtech	-104 167 Kč	461 – Závazky k úvěrovým institucím	+ 2 500 000 Kč

311– Pohledávky			
z obchodních vztahů	-30 000 Kč		
odběratelé			
CELKEM	+2 403 333 Kč	CELKEM	+2 403 333 Kč

Z výše uvedeného je patrné, že po zaúčtování vybraných situací podle varianty A dojde ke zvýšení aktiv a pasiv celkem o 2 403 333 Kč.

4.6.2 Zaúčtování podle varianty B

Účetní deník zaúčtovaných případů podle varianty B.

Číslo	Doklad	Datum	Text	Kč	Účtovací předpis	
					MD	D
1.	FAP	1. 3. 2016	Pořízen stroj	2 500 000	042	461
	VBÚ		Vyčísleny úroky do doby zařazení	104 167	042	221
	VÚD	1. 8. 2016	Stroj zařazen do užívání	2 604 167	022	042
	VÚD		Úroky 2016 přecházející do nákladů	11 459	551	082
2.	FAP		Provedeno technické zhodnocení	39 000	021	321
	VÚD		Technické zhodnocení přecházející do nákladů ¹⁴	7 800	551	082
3.	FAP		Upgrade, 1. pololetí ¹⁵	60 000	013	321
	VÚD		Odpis v roce 2016	10 000	551	073

¹⁴ Stroj by byl ve 2. odpisové skupině, odepisoval by se 5 let. Roční odpis by činil 20 %, tedy odpis technického zhodnocení je za rok 2016 7800 Kč.

¹⁵ Faktura za 2. pololetí přijde až v roce 2017.

4.	FAP		Vybavení prodejny	300 000	028	321
			Odpis 25 %	75 000	551	088
5.	FAP	10.1.2016	Nákup svítidel 100 ks	30 000	132	321
		10.6.2016	Nákup svítidel 50 ks	12 500	132	321
5.	FAP	1.9.2016	Nákup svítidel 50 ks	10 000	132	321
	Výdej		Vydáno 50 ks	13 125	504	112

Změna nákladů po zaúčtování všech případů z varianty B je shrnuta níže.

NÁKLADY

504 – Prodané zboží	13 125 Kč	
551 – Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	104 259 Kč	
CELKEM	117 384 Kč	

Pokud by bylo účtováno podle směrnic starého managementu, došlo by ke zvýšení nákladů o 117 384 Kč. Výsledek hospodaření by se tedy snížil celkem o 117 384 Kč. Změny v rozvahových účtech jsou shrnuty níže.

AKTIVA		PASIVA	
013 – Software	+ 60 000 Kč	431 – VH ve schvalovacím řízení	- 117 384 Kč
073 – Oprávky k softwaru	-10 000 Kč	321 - Závazky z obchodních styků – dodavatelé	+ 451 500 Kč

022 – Hmotné movité věci a jejich soubory	+ 2 643 167 Kč	461 – Závazky k úvěrovým institucím	+ 2 500 000 Kč
082 – Oprávky k hmotným movitým věcem a jejich souborům	- 19 259 Kč		
028 - Drobný dlouhodobý majetek	+ 300 000 Kč		
088 - Oprávky k drobnému dlouhodobému majetku	-75 000 Kč		
132 – Zboží na skladě a v prodejnách	+ 39 375 Kč		
221 – Peněžní prostředky na účtech	- 104 167 Kč		
CELKEM	+2 834 116 Kč	CELKEM	+2 834 116 Kč

Pokud by účetní jednotka účtovala podle varianty B, došlo by k navýšení aktiv a pasiv celkem o 2 834 116 Kč.

4.7 Vybrané ukazatelé finanční analýzy k první tematické oblasti

Údaje, které se mi podařilo získat od účetní jednotky jsou nedostačující pro komplexní finanční analýzu podniku. Z této příčiny budou propočítány pouze základní finanční ukazatele rentability.

Údaje potřebné k finanční analýze a změny varianty A oproti variantě B jsou pro větší přehlednost shrnuty níže.

Ukazatel	Varianta A (v Kč)	Varianta B (v Kč)	Změna (v Kč)
EBIT	591 833	1 082 616	-562 783
Daň (19 %)	112 290	205 580	-93 290
EAT	479 543	877 036	-397 493
VK	500 000	500 000	0
Tržby (57 %)	3 819 000	3 819 000	0
Aktiva (netto)	7 403 333	7 834 116	-430 783

Jak je z výše uvedeného přehledu patrné, výsledek hospodaření před zdaněním se díky praktikám nového managementu liší o 562 783 Kč oproti výsledku hospodaření, kterého by účetní jednotka dosáhla, kdyby nedošlo ke změně managementu. Rozdíl je také patrný u daně z příjmu, která v roce 2016 činí zhruba 112 290 Kč. Rozdíl vyvolaný odlišnou metodikou dosahuje výše 93 290 Kč.

4.7.1 Ukazatele rentability

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

$$ROE_A: \frac{479\,543}{500\,000} \times 100 = 96\%$$

$$ROE_B: \frac{877\,036}{500\,000} \times 100 = 175\%$$

Rentabilita celkových vložených aktiva (ROA)

$$ROA_A: \frac{591\,833}{7\,403\,333} \times 100 = 7,99\%$$

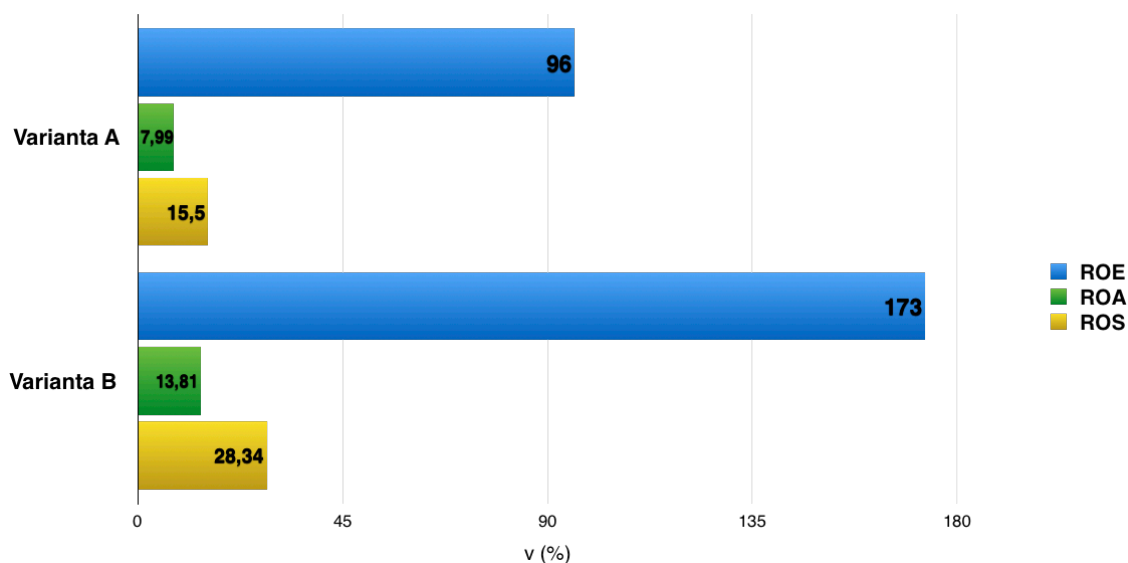
$$ROA_B: \frac{1\,082\,616}{7\,834\,116} \times 100 = 13,81\%$$

Rentabilita tržeb (ROS)

$$ROS_A: \frac{591\,833}{3\,819\,000} \times 100 = 15,50\%$$

$$ROS_B: \frac{1\,082\,616}{3\,819\,000} \times 100 = 28,34\%$$

Graf č. 3: Vývoj ukazatelů rentability jednotlivých variant zaúčtování

Zdroj: Vlastní zpracování.

4.7.1.1 Shrnutí

Všechny vypočtené ukazatelé rentability se po nástupu nového managementu snížily. K největší změně došlo u rentability vlastního kapitálu. Pokud by byly účetní případy zaúčtované podle směrnic předchozího managementu, dosahovala by rentabilita vlastního kapitálu zhruba 175 %, avšak po uskutečněné změně, se rentabilita účetní jednotky zredukovala na 96 %. Za poklesem jednoznačně stojí snížení výsledku hospodaření. Bude-li rentabilita vlastního kapitálu klesat i v následujících letech, může jít o záměr managementu dovést podnik časem k zániku či snížit jeho hodnotu. Podíváme-li se podrobněji na rentabilitu tržeb, podnik by byl schopen vyprodukovat 0,23 Kč z jedné koruny zisku, nyní už je díky odlišné metodice schopen získat 0,13 Kč z jedné koruny zisku.

4.8 Druhá tematická oblast: dodací doložky

Tato demonstovaná situace se bude týkat problematiky dodacích doložek INCOTERMS. V zákoně o účetnictví nalezneme, že o výnosech účtujeme v den, ve kterém dojde ke splnění dodávky. Podle standardu č. 001 se okamžikem uskutečnění účetního případu rozumí den, ve kterém dojde ke splnění dodávky. Doba splnění dodávky si může daná účetní jednotka stanovit přímo v kupní smlouvě. Problém posléze nastává v mezinárodním obchodě, kde se používají tzv. dodací doložky INCOTERMS

a k obchodu dojde na konci účetního období. Platné INCOTERMS naleznete v příloze č. 4.

V dané účetní jednotce došlo ke konci roku 2016 k následující situaci. Účetní jednotka v prosinci prodala svítidla v přepočtu za 350 000 Kč do Kanady. Výdej zboží byl oceněn na 300 000 Kč. V kupní smlouvě byla s odkazem na INCOTERMS 2010 sjednaná dodací doložka CIP¹⁶, ke splnění dodávky tedy dojde až předáním v Calgary. Podle zákona o dani z přidané hodnoty je vývoz osvobozen od daně s nárokem na odpočet.

Pro větší přehlednost je níže uveden výňatek z účtového rozvrhu použitých účtů při zaúčtování této okolnosti dané účetní jednotky. Opět jsou zobrazeny vybrané syntetické účty, na kterých se změna promítne.

132 – Zboží na skladě a v prodejnách

311 – Pohledávky z obchodních vztahů – odběratelé

504 – Prodané zboží

604 – Tržby za zboží

Časový harmonogram celé situace:

Vyskladnění zboží ze skladu:	28. prosince 2016
Proclení na celnici v České Republice:	29. prosince 2016
Předání svítidel v Calgary:	31. ledna 2017

Zaúčtování dané situace dokládá výňatek z účetního deníku dané účetní jednotky.

Číslo	Doklad	Datum	Text	Kč	Účtovací předpis	
					MD	D
1.	Výdejka	28.12.2016	Vyskladnění zboží	300 000	504	132

¹⁶ Tato doložka znamená, že dodavatel hradí přepravu a pojištění až do ujednaného místa určení.

2.	FAV	31.1.2017	Prodej svítidel do Kanady	350 000	311	604
----	-----	-----------	------------------------------	---------	-----	-----

O výnosech může účetní jednotka účtovat až v den, ve kterém dojde ke splnění dodávky, tedy 31. ledna roku 2017. V prosinci 2016 se o faktuře vystavené neúčtovalo a skutečnost neúčtování byla doložena kupní smlouvou, ve které byla sjednaná dodací doložka. Jak je z této ukázky patrné, v roce 2016 účetní jednotka výnosy ve výši 350 000 Kč nevykázala.

4.9 Třetí tematická oblast: vrácení DPH

Uvedená účetní jednotka během roku 2016 nakoupila osobní automobil značky Škoda za 345 000 Kč bez DPH. DPH z nákupu auta činí 72 450 Kč. Auto je využíváno jak v rámci ekonomické činnosti, tak i pro soukromé účely. Účetní jednotkou je stanoveno, že pro podnikání automobil využívá z 80 %. Ze zbývajících 20 % je auto využíváno pro soukromé účely. Je vedena kniha jízd, podle které se na konci roku zjistí, na kolik procent bylo auto využíváno pro soukromé účely. Nákup byl zaúčtován následovně:

Číslo	Doklad	Datum	Text	Kč	Účtovací předpis	
					MD	D
1.	FAP	13.4.2016	Nákup osobního automobilu	345 000	042	321
			DPH 80 %	57 960	343	321
			DPH 20 %	14 490	042	321

Na konci roku účetní jednotka dospěla k závěru, že pro soukromé účely bylo auto využíváno na 34 %. Jelikož se účetní jednotka svým kvalifikovaným odhadem liší od skutečnosti o více než deset procentních bodů, je povinna výši uplatněného odpočtu daně opravit. Účetní jednotka se v odhadu liší o 14 %, což z celkové částky DPH 72 450 Kč činí 10 143 Kč. O tuto částku musí účetní jednotka opravit účetnictví. Bohužel při této problematice není ustanovení zákona zcela jednoznačné. Zda to účetní jednotka zaúčtuje na účet 042 či na nákladový účet nikdo neřeší. V tomto konkrétním případě došlo k zaúčtování do nákladů a účetní jednotka si zvýšila náklady o 10 143 Kč.

5 Výsledky a diskuse

V první tematické oblasti varianta A demonstrovala zaúčtování účetních případů novým managementem, došlo zde ke zvýšení nákladů zhruba o 608 167 Kč. Oproti tomu varianta B znázorňovala zaúčtování na základě směrnic předchozího managementu. Pokud by došlo k zaúčtování vybraných účetních případů metodikou předchozího managementu, náklady by se zvýšily pouze o 117 384 Kč. Po zaúčtování a vyčíslení nákladů je viditelný citelný rozdíl mezi variantami, který činí 490 783 Kč. V důsledku změny metodiky dokázal současný management snížit výsledek hospodaření o 608 167 Kč. Jedná se o sumu nákladů vyplývající z první tematické oblasti.

Druhá tematická oblast týkající se účtování o dodacích doložkách ukázala nezaúčtování výnosů v celkové částce 350 000 Kč. Toto nezaúčtování bylo způsobeno nevykázáním výnosů z prodeje zboží do Kanady díky ujednané dodací doložce CIP, která byla sjednaná v kupní smlouvě.

I poslední tematická oblast potvrdila snahu managementu o zvýhodňovaném účtování do nákladů. Jelikož se kvalifikovaný odhad na využívání automobilu pro soukromé účely lišil o více než deset procentních bodů, došlo k opravě uplatněného odpočtu daně s následným zaúčtováním do nákladů. V tomto konkrétním vybraném případě došlo ke zvýšení nákladů o 10 143 Kč.

Ze všech vybraných záležitostí je viditelné zvýhodněné účtování do nákladů. Celkem se z vybraných účetních případů do nákladů zaúčtovalo 618 310 Kč. Výchozí výsledek hospodaření, který činil zhruba 1 200 000 Kč se po odečtu zvýšených nákladů snížil na 581 690 Kč.

Podíváme-li se na vypočtené vybrané ukazatele rentability, po nástupu nového managementu a provedených změnách v metodice došlo u všech ukazatelů ke snížení. Pokud by byly účetní případy zaúčtované podle směrnic předchozího managementu, dosahovala by rentabilita vlastního kapitálu zhruba 175 %, avšak po uskutečněné změně, se rentabilita účetní jednotky zredukovala na 96 %. Za poklesem jednoznačně stojí snížení výsledku hospodaření. Bude-li rentabilita vlastního kapitálu klesat i v následujících letech, může jít o záměr managementu dovést podnik časem k zániku či snížit jeho hodnotu.

Zarážející zůstává i fakt, že účetní jednotka dostala úvěr na pořízení stroje v hodnotě 2 500 000 Kč, i navzdory již tak vysokým závazkům. O úvěr žádal předchozí management. Tato žádost mohla být podmíněna návratností stroje.

6 Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce bylo analyzovat a vymezit pojem *kreativní účetnictví* a na základě zvoleného záměru účetní jednotky sledovat dopad aplikování praktik kreativního účetnictví.

Teoretická část začínala detailním popisem pojmu *kreativní účetnictví* dle stávající literatury, a to jak české, tak i anglosaské. Velmi podstatná část práce byla věnovaná i definování podvodného jednání a rozdílu mezi tímto jednáním a chybou v účetnictví. Zde se názory autorů na danou tematiku rozcházejí. Někteří zastávají názor, že existuje jistý rozdíl mezi chybou a podvodem, kde odlišujícím prvkem je úmysl. Oproti tomu, někdo zastává názor, že chyba se od podvodu nedá jednoznačně odlišit. Pozornost byla poskytnuta i psychologickému a behaviorálnímu pohledu na kreativní účetnictví, kde jsme dospěli k mínění, že klíčem k omezení praktik kreativního účetnictví nejsou pouze zákony či jiná omezení, ale odhodlání chovat se morálně a uvědomovat si své činy. Dále byla v textu zmíněna prevence, jelikož se do ní vyplatí investovat, i když to podniku nezajistí stoprocentní ochranu, ale i tak je lepší než „léčba“. Teoretická část je uzavřena nejznámějšími modely využívanými k identifikaci kreativního účetnictví a proslulými účetními skandály netýkající se pouze Spojených států amerických, ale i Evropy včetně České Republiky.

Hlavním cílem praktické části bylo potvrzení či zamítnutí stanovené hypotézy, že management vybrané účetní jednotky významnou měrou vstřícně reaguje na danou motivaci, která zahrnuje minimalizaci daně z příjmu. Účetní jednotka se zabývá nákupem a prodejem svítidel, osvětlení a jejich následnou instalací konečnému spotřebiteli. Na počátku roku 2016 nastoupil nový management, a proběhly změny v účtování ve vybraných oblastech účetnictví.

Po zpracování závěrů všech tematických oblastí je zjevné, že snahou nového managementu je upřednostňování účtování do nákladů. Celkem se z vybraných účetních případů do nákladů zaúčtovalo 618 310 Kč. Výchozí výsledek hospodaření, který činil zhruba 1 200 000 Kč se po odečtu zvýšených nákladů snížil na 581 690 Kč. Stávající management tedy velmi vstřícně reaguje na danou motivaci, která zahrnuje minimalizaci daně z příjmu. Existují rizika a obtížně vysvětlitelné případy jako získání úvěru za stávajících okolností. Je možné konstatovat potvrzení stanovené hypotézy. V praktikách účtování nového managementu nebyly zaznamenány žádné praktiky přesahující kreativní

vykazování nad rámec použití alternativních metod. Bylo jednáno v mezích zákona a určitě by se našlo uplatnění pro behaviorální disciplíny. I když management by měl mít vnitřní kontrolu, skutečnost se jeví spíše opačně.

Závěrem bych chtěla zdůraznit, že v současné době nelze kreativní účetnictví vyjádřit doporučením či zákazem. Kreativita je ovlivněna jednak již danou metodikou účetní jednotky nebo v opačném případě nedostatečnou metodikou. Proto závěrečná vykazovaná účetní data nemohou být za identických podmínek v podnicích totožná. Někdy se může účtování o daných situacích ocitnout na hraně z důvodu nejednoznačné interpretace zákona či povahou lidí, kteří účetnictví vedou. Musíme si tyto skutečnosti uvědomit, počítat s nimi a snažit se je i nadále udržovat na únosné úrovni. Situace by se podle mého názoru dala značně zjednodušit, pokud by došlo ke sjednocení ve výkladu účetnictví a daní.

I Summary and keywords

This thesis is dealing with problems of creative accounting, with the access to its identification and utilization from the management position. The theoretical part defines the term of creative accounting. Moreover, it introduces possible readers into the fraudulent accounting and techniques of creative accounting. Furthermore, this thesis deals with circumstances that lead to the origin creativity. To add to this, this work addresses the psychological and behavioural point of view on the creativity.

The main aim of the practical part is to answer the question of following hypothesis: The management of chosen accounting unit obligingly reacts on motivation which minimizes corporate income tax.

The accounting unit sells lights and shops for them. There was a change of management in the beginning of the year 2016 and there were done some modifications in the methodology of their accounting. I obtained a small amount of information from them thus I had to divide the practical part into three thematic areas.

After concluding all determined thematic areas, I presume that the new management prefers expense. Therefore, we can confirm our hypothesis.

Key words: creative accounting, fraudulent accounting, detection methods of creative accounting, financial analysis

II Seznam použitých zdrojů

Seznam knih

A dictionary of business and management. (2009). A dictionary of business and management (Fifth edition). Oxford: Oxford University Press.

Cakirpaloglu, P. (2012). *Úvod do psychologie osobnosti*. Praha: Grada.

Coenen, T., (2008). *Essentials of Corporate Fraud*. Hoboken, Wiley.

Dušek, J. (2011). *Jak se vyhnout chybám v účetnictví: rady, řešení, praktické příklady*. Praha: Grada.

Dušek, J. (2001). *Chyby a kontroly v účetnictví*. Praha: Grada Publishing.

Dvořáček, J. (2000). *Interní audit a kontrola*. Praha: C. H. Beck.

Dvořáček, J. (2003). *Interní audit a kontrola* (2., přepracované a doplněné vydání). Praha: C.H. Beck.

Jones, M. (2011). *Creative accounting, fraud and international accounting scandals*. Chichester: John Wiley & Sons.

Kouřilová, J., Drábková, Z., & Vlčková, M. (2016). *Metody: AHP, CFEBT, DMFCA jako možná identifikace chyb a podvodů v účetnictví*. České Budějovice: Ekonomická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.

Kovanicová, D. (2003). *Finanční účetnictví: světový koncept*. (4. vydání) Praha: Polygon.

Kraus, J. (2005). *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. Praha: Academia

Králíček, V., & Müllerová, L. (1998). *Auditing*. Praha: Svaz účetních

Mantone, P. S. (2013). *Using analytics to detect possible fraud: tools and techniques*. Hoboken: Wiley & Sons.

Müllerová, L. (2013). *Auditing pro manažery, aneb, Proč a jak se ověřuje účetní závěrka* (2. vydání). Praha: Wolters Kluwer Česká republika.

Müllerová, L., & Šindelář, M. (2016). *Účetnictví, daně a audit v obchodních korporacích*. Praha: Grada Publishing.

Prokúpková, D., & Svoboda, M. (2014). *Jak číst účetní výkazy účetních jednotek*. Praha: Wolters Kluwer.

Růčková, P. (2015). *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi* (5., aktualizované vydání). Praha: Grada Publishing.

Sedláček, J. (2011). *Finanční analýza podniku* (2., aktualiz. vyd.). Brno: Computer Press.

Slovník současné češtiny. (2011). *Slovník současné češtiny*. V Brně: Lingea.

Volkánová, Z., (2014). *Podvody v účetnictví, Jak se jim bránit*. Praha: Linde Praha.

Právní předpisy

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991

ISA 240 - Postup auditorů při posuzování možných podvodů při auditu účetní závěrky

Elektronické zdroje

Accounting Tools (2016). What is window dressing in accounting? Dostupné z: <http://www.accountingtools.com/questions-and-answers/what-is-window-dressing-in-accounting.html>

Česká televize (2011). Americký sen energetické firmy Enron skončil bankrotem. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1206300-americky-sen-energeticke-firmy-enron-skoncil-bankrotem>

Česká televize (2016, 2. srpna). *Účetní Michal Voríšek z Trutnova vraždil – Události v regionech*. [video]. [vid. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10118379000-udalosti-v-regionech-praha/216411000140802-udalosti-v-regionech/obsah/486331-ucetni-michal-vorisek-z-trutnova-vrazdil>

Diana, B., & Mădălina, P. C. (2008). Is creative accounting a form of manipulation?. *Annals Of The University Of Oradea, Economic Science Series*, 17(3), 936-941.

Doody, H., & Chartered institute of management accountants. (2009). *Fraud risk management: a guide to good practice*. London: CIMA. Získáno z

<http://www1.cimaglobal.com/cps/rde/xbcr/SID-0AE7C4D1->

[99A1EAA8/live/cid_techguide_fraud_risk_management_feb09.pdf.pdf](http://www1.cimaglobal.com/cps/rde/xbcr/SID-0AE7C4D1-99A1EAA8/live/cid_techguide_fraud_risk_management_feb09.pdf.pdf)

Drábková, Z. *Possibilities to reduce audit risk using the CFEBT model to identify creative accounting and fraud in term of Czech accounting standars. The International Scientific Conference INPROFORUM 2013.* Dostupné z: <http://ocs.ef.jcu.cz/index.php/inproforum/INP2013/paper/viewFile/304/276>

Drábková, Z. *Kreativní účetnictví a účetní podvody jako porušování věrného a poctivého obrazu účetnictví.* České Budějovice, 2011. Disertační práce. JU v Českých Budějovicích.

Ernst & Young (2015). *Kvůli intenzivnější mezinárodní spolupráci při potírání korupce hrozí firmám i jejich manažerům přísnější postihy.* [online]. [cit. 2016-12-17] Dostupné z: http://www.ey.com/cz/cs/newsroom/news-releases/2016_kvuli-intenzivnejsi-mezinarodni-spolupraci-pri-potirani-korupce-hrozi-firmam-i-jejich-manazerum-prisnejsi-postihy

DVS (2017). *Doprava a přeprava.* DVS. [Online]. Dostupné z: <http://www.dsv.cz/doprava-a-preprava/silnicni-doprava/incoterms/>

Faragalla, W. A. (2015). *Creative Accounting Practices from the Accounting Professionals' Perspective.* Audit Financiar, 13(127), 136-149.

Fišerová, V. (2005). *Effects Of Creative Accounting On The Future Of The Company.* Polygon, 526 s. ISBN 80-7273-129, 7.

Kouřilová, J. & Plevková, D. (2013). *DMFCA model as a possible way to detect creative accounting and accounting fraud in an enterprise.* Financial Assest and Investing, 2013(2), 14-27.

https://is.muni.cz/do/econ/soubory/aktivity/fai/41500137/FAI2013_02_2.pdf

Kouřilová, J. (2015). *Q test-DMFCA jako možný rychlý způsob kontroly účetnictví a obchodních aktivit v podniku.* Český Finanční a Účetní Časopis, 2015(1), 55-69. <https://doi.org/10.18267/j.cfuc.436>

Králíček, V., & Molín, J. (2014). *Poznámky k některým formám vnějších podvodných jednání z pohledu trestně právní úpravy v České republice.* Český Finanční a Účetní Časopis, 9 (2)., 6-17.

- iDNES.cz (2004). Skandál Parmalat: zatčeno osm manažerů [online]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/skandal-parmalat-zatceno-osm-manazeru-dxt-/ekonomika.aspx?c=A040101_213830_ekonomika_mad
- iDNES.cz (2016). *Nechtěl jsem ho zabít, omlouval účetní vraždu svědka jeho podvodů.* [online]. Dostupné z: http://hradec.idnes.cz/soud-ucetni-vrazda-podnikatele-v-trutnove-fj5-/hradec-zpravy.aspx?c=A161221_155357_hradec-zpravy_the
- iDNES.cz (2016). *Účetní naletěla podvodníkovi ze seznamky. Poslala mu z firmy 110 milionů.* [online]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/zena-naletela-podvodnikovi-dfe-/brno-zpravy.aspx?c=A161207_152028_brno-zpravy_vh
- Oxford dictionaries: languagee matters [online]. 2016, Dostupné z: <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/creative-accountancy?q=Creative+accounting>
- Schiffer, V. (2008). Vnitřní kontrolní systém účetních jednotek [online]. In *Účetníkavárna.cz*. [cit. 2016-12-17]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d3738v5073-vnitri-kontrolni-system-ucetnich-jednotek/>
- Soltani, B. (2014). The anatomy of corporate fraud: a comparative analysis of high profile American and European corporate scandals. *Journal Of Business Ethics*, 120(2), 251-274. doi:10.1007/s10551-013-1660-z
- Surveillance & TPA Horwath (2011). *Průzkum o výskytu podvodů v organizacích v České republice a na Slovensku za rok 2011* [online]. [cit. 2016-12-17] Dostupné z: <http://www.surveillance.com/content/3-vzdelavacie-centrum/4-aktuality/20120410-prieskum-o-vyskyte-podvodov-v-cr-a-sr-za-rok-2011/pruzkum-o-vyskytu-podvodu-v-ceske-republice-a-na-slovensku-za-rok-2011-cz1.pdf>
- Vladu, A. B., & Dacian cuzdriorean, D. (2013). Creative accounting, measurement and behavior. *Annales Universitatis Apulensis - Series Oeconomica*, 15(1), 107-115.

III Seznam grafů, obrázků, přehledů a tabulek

Graf č. 1: Pachatel podvodů	31
Graf č. 2: Okolnosti, které přispěly ke vzniku podvodů	32
Graf č. 3: Vývoj ukazatelů rentability jednotlivých variant zaúčtování	49
Obrázek č. 1: Rozdělení interního podvodu do základních skupin	12
Obrázek č. 2: Proces účetní manipulace	16
Obrázek 3: Spojení rizika úpravy účetních výkazů	17
Obrázek č. 4: Kohlbergův model morálního vývoje	19
Obrázek č. 5: Schéma finanční analýzy	36
Přehled č. 1: Příklady účetních chyb a podvodných jednání dle ISA 240	10
Přehled č. 2: Hlavní techniky window dressing	13
Přehled č. 3: Techniky mimorozvahového financování	15
Tabulka č. 1: Přehled prevence	21
Tabulka č. 2: Hlavní rozdíly mezi vnitřní kontrolou a interním auditem	24
Tabulka č. 3: Proměnné modelu Beneish	26

IV Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozvaha v plném rozsahu

Příloha č. 2: Výkaz zisku a ztrát, druhové členění

Příloha č. 3: Obrázky nakoupených svítidel

Příloha č. 4: Dodací doložky INCOTERM 2010

V Přílohy

Příloha č. 1: Rozvaha v plném rozsahu

označ		řád	Běžné účetní období			Min.úč. období
a	b		Brutto 1	Korekce 2	Netto 3	Netto 4
	AKTIVA CELKEM (ř. 02 + 03 + 37 + 74)	001				
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál	002				
B.	Dlouhodobý majetek (ř. 04 + 14 + 27)	003				
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek (ř. 05 + 06 + 09 + 010 + 011)	004				
B. I. 1	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	005				
2	Ocenitelná práva	006				
	<i>B.I.2.1. Software</i>	007				
	<i>B.I.2.2. Ostatní ocenitelná práva</i>	008				
3	Goodwill	009				
4	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	010				
5	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek a nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	011				
	<i>B.I.5.1. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek</i>	012				
	<i>B.I.5.2. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek</i>	013				
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek (ř. 15 + 18 + 19 + 20 + 24)	014				
B. II. 1	Pozemky a stavby	015				
	<i>B.II.1.1. Pozemky</i>	016				
	<i>B.II.1.2. Stavby</i>	017				
2	Hmotné movité věci a soubory movitých věcí	018				
3	Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	019				
4	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	020				
	<i>B.II.4.1. Pěstitelské celky trvalých porostů</i>	021				
	<i>B.II.4.2. Dospělá zvířata a jejich skupiny</i>	022				
	<i>B.II.4.3. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek</i>	023				
5	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek a nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	024				
	<i>B.II.5.1. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek</i>	025				
	<i>B.II.5.2. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek</i>	026				
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek (ř. 28 až 34)	027				
B. III. 1	Podíly - ovládaná nebo ovládající osoba	028				
2	Zápůjčka a úvěry - ovládaná nebo ovládající osoby	029				
3	Podíly - podstatný vliv	030				
4	Zápůjčka a úvěry - podstatný vliv	031				
5	Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly	032				
6	Zápůjčky a úvěry - ostatní	033				
7	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	034				
	<i>B.III.7.1. Jiný dlouhodobý finanční majetek</i>	035				
	<i>B.III.7.2. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek</i>	036				

Zpracováno v souladu s vyhláškou č. 500/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů

ROZVAHA (BILANCE)

ke dni dd.mm.2016

(v celých tisících Kč)

IČ

Obchodní firma nebo jiný
název účetní jednotky

Sídlo, bydliště nebo místo
podnikání účetní jednotky

označ a	AKTIVA b	řád c	Běžné účetní období			Min.úč. období Netto 4
			Brutto 1	Korekce 2	Netto 3	
C.	Oběžná aktiva (ř. 38 + 46 + 68 + 71)	037				
C. I.	Zásoby (ř. 39 + 40 + 41 + 44 + 45)	038				
C. I. 1	Materiál	039				
	2 Nedokončená výroba a polotovary	040				
	3 Výrobky a zboží	041				
	C.I.3.1. Výrobky	042				
	C.I.3.2. Zboží	043				
	4 Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	044				
	5 Poskytnuté zálohy na zásoby	045				
C. II.	Pohledávky (ř. 47 + 57)	046				
C. II. 1	Dlouhodobé pohledávky	047				
	C.II.1.1. Pohledávky z obchodních vztahů	048				
	C.II.1.2. Pohledávky - ovládaná nebo ovládající osoba	049				
	C.II.1.3. Pohledávky - podstatný vliv	050				
	C.II.1.4. Odložená daňová pohledávka	051				
	C.II.1.5. Pohledávky - ostatní	052				
	C.II.1.5.1. Pohledávky za společníky	053				
	C.II.1.5.2. Dlouhodobé poskytnuté zálohy	054				
	C.II.1.5.3. Dohadné účty aktivní	055				
	C.II.1.5.4. Jiné pohledávky	056				
	2 Krátkodobé pohledávky	057				
	C.II.2.1. Pohledávky z obchodních vztahů	058				
	C.II.2.2. Pohledávky - ovládaná nebo ovládající osoba	059				
	C.II.2.3. Pohledávky - podstatný vliv	060				
	C.II.2.4. Pohledávky - ostatní	061				
	C.II.2.4.1. Pohledávky za společníky	062				
	C.II.2.4.2. Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	063				
	C.II.2.4.3. Stát - daňové pohledávky	064				
	C.II.2.4.4. Krátkodobé poskytnuté zálohy	065				
	C.II.2.4.5. Dohadné účty aktivní	066				
	C.II.2.4.6. Jiné pohledávky	067				
C. III.	Krátkodobý finanční majetek (ř. 69 až 70)	068				
C. III. 1	Podíly - ovládaná nebo ovládající osoba	069				
	2 Ostatní krátkodobý finanční majetek	070				
C. IV.	Peněžní prostředky (ř. 72 až 73)	071				
C. IV. 1	Peněžní prostředky v pokladně	072				
	2 Peněžní prostředky na účtech	073				
D. I.	Časové rozlišení (ř. 75 až 77)	074				
D. I. 1	Náklady příštích období	075				
	2 Komplexní náklady příštích období	076				
	3 Příjmy příštích období	077				

označ	PASIVA	řád	Běžné úč.	Min.úč.
a	b	c	období 5	období 6
	PASIVA CELKEM (ř. 79 + 101 + 141)	078		
A.	Vlastní kapitál (ř. 80 + 84 + 92 + 95 + 99 + 100)	079		
A. I.	Základní kapitál (ř. 81 až 73)	080		
1	Základní kapitál	081		
2	Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (-)	082		
3	Změny základního kapitálu	083		
A. II.	Ážio (ř. 85 až 86)	084		
A. II. 1	Ážio	085		
2	Kapitálové fondy	086		
	A.II.2.1.Ostatní kapitálové fondy	087		
	A.II.2.2. Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	088		
	A.II.2.3. Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách obchodních korporací	089		
	A.II.2.4. Rozdíly z přeměn obchodních korporací	090		
	A.II.2.5.Rozdíly z ocenění při přeměnách obchodních korporací	091		
A. III.	Fondy ze zisku (ř. 93 + 94)	092		
A. III. 1	Ostatní rezervní fondy	093		
2	Statutární a ostatní fondy	094		
A. IV.	Výsledek hospodaření minulých let (ř. 96 + 98)	095		
A. IV. 1	Nerozdělený zisk minulých let	096		
2	Neuhrazená ztráta minulých let	097		
3	Jiný výsledek hospodaření minulých let	098		
A. V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-) (ř. 01 - (+ 80 + 84 + 92 + 95 + 100 + 101 + 141))	099		
A. VI.	Rozhodnuto o zálohové výplatě podílu na zisku	100		
B. + C.	Cizí zdroje (ř. 102 + 107)	101		
B. I.	Rezervy (ř. 103 až 106)	102		
B. I. 1	Rezerva na důchody a podobné závazky	103		
2	Rezerva na daň z příjmů	104		
3	Rezervy podle zvláštních právních předpisů	105		
4	Ostatní rezervy	106		
C.	Závazky (ř. 108 + 123)	107		
C. I.	Dlouhodobé závazky (ř. 109 + 112 + 113 + 114 +115 + 116 + 117 + 118 + 119)	108		
C. I. 1	Vydané dluhopisy	109		
	C.I.1.1. Vyměnitelné dluhopisy	110		
	C.I.1.2. Ostatní dluhopisy	111		
2	Závazky k úvěrovým institucím	112		
3	Dlouhodobé přijaté zálohy	113		
4	Závazky z obchodních vztahů	114		
5	Dlouhodobé směnky k úhradě	115		
6	Závazky - ovládaná nebo ovládající osoba	116		
7	Závazky - podstatný vliv	117		
8	Odložený daňový závazek	118		
9	Závazky - ostatní	119		
	C.I.9.1. Závazky ke společníkům	120		
	C.I.9.2. Dohadné účty pasivní	121		
	C.I.9.3. Jiné závazky	122		

označ	PASIVA	řád	Běžné úč. období	Min.úč. období
a	b	c	5	6
C. II.	Krátkodobé závazky (ř. 124 + 127 + 128 + 129 + 130 + 131 + 132 + 133)	123		
C. II. 1	Vydané dluhopisy	124		
	<i>C.II.1.1. Vyměnitelné dluhopisy</i>	125		
	<i>C.II.1.2. Ostatní dluhopisy</i>	126		
2	Závazky k úvěrovým institucím	127		
3	Krátkodobé přijaté zálohy	128		
4	Závazky z obchodních vztahů	129		
5	Krátkodobé směnky k úhradě	130		
6	Závazky - ovládaná nebo ovládající osoba	131		
7	Závazky - podstatný vliv	132		
8	Závazky ostatní	133		
	<i>C.II.8.1. Závazky ke společníkům</i>	134		
	<i>C.II.8.2. Krátkodobé finanční výpomoci</i>	135		
	<i>C.II.8.3. Závazky k zaměstnancům</i>	136		
	<i>C.II.8.4. Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění</i>	137		
	<i>C.II.8.5. Stát - daňové závazky a dotace</i>	138		
	<i>C.II.8.6. Dohadné účty pasivní</i>	139		
	<i>C.II.8.7. Jiné závazky</i>	140		
D. I.	Časové rozlišení (ř. 142 + 143)	141		
D. I. 1	Výdaje příštích období	142		
2	Výnosy příštích období	143		
Právní forma účetní jednotky :				
Předmět podnikání nebo jiné činnosti :				
Okamžik sestavení	Podpisový záznam osoby odpovědné za sestavení účetní závěrky	Podpisový záznam statutárního orgánu nebo fyzické osoby, která je účetní jednotkou		

Příloha č. 2: Výkaz zisku a ztrát, druhové členění

Zpracováno v souladu s vyhláškou č. 500/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů		VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY		Obchodní firma nebo jiný název účetní jednotky	
		ke dni dd.mm.2016			
		(v celých tisících Kč)			
		IČ		Sídlo, bydliště nebo místo podnikání účetní jednotky	
Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu - druhové členění					
Označení a	TEXT b	Číslo řádku c	Skutečnost v účetním období		
			sledovaném 1	minulém 2	
I.	Tržby z prodeje výrobků a služeb	01			
II.	Tržby za prodej zboží	02			
A.	Výkonová spotřeba (f. 04 + 05 + 06)	03	0	0	
A. 1	Náklady vynaložené na prodané zboží	04			
A. 2	Spotřeba materiálu a energie	05			
A. 3	Služby	06			
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	07			
C.	Aktivace	08			
D.	Osobní náklady (f. 10 + 11)	09	0	0	
D. 1	Mzdové náklady	10			
D. 2	Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady	11	0	0	
D. 2.1	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	12			
D. 2.2	Ostatní náklady	13			
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti (f. 15 + 18 + 19)	14	0	0	
E. 1	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	15			
E. 1.1	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé	16			
E. 1.2	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - dočasné	17			
E. 2	Úpravy hodnot zásob	18			
E. 3	Úpravy hodnot pohledávek	19			
III.	Ostatní provozní výnosy (f. 21 + 22 + 23)	20	0	0	
III. 1	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	21			
III. 2	Tržby z prodeje materiálu	22			
III. 3	Jiné provozní výnosy	23			
F.	Ostatní provozní náklady (f. 25 až 29)	24	0	0	
F. 1	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	25			
F. 2	Zůstatková cena prodaného materiálu	26			
F. 3	Daně a poplatky	27			
F. 4	Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období	28			
F. 5	Jiné provozní náklady	29			
*	Provozní výsledek hospodaření (f. 01 + 02 - 03 - 07 - 08 - 09 - 14 + 20 - 24)	30	0	0	

Označení a	TEXT b	Číslo řádku c	Skutečnost v účetním období	
			sledovaném 1	minulém 2
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku - podíly (ř. 32 +33)	31	0	0
IV. 1.	Výnosy z podílů - ovládaná nebo ovládající osoba	32		
IV. 2.	Ostatní výnosy z podílů	33		
G.	Náklady vynaložené na prodané podíly	34		
V.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku (ř. 36 +37)	35	0	0
V. 1.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	36		
V. 2.	Ostatní výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	37		
H.	Náklady související s ostatním dlouhodobým finančním majetkem	39		
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy (ř. 41 + 42)	40	0	0
VI. 1.	Výnosové úroky a podobné výnosy - ovládaná nebo ovládající osoba	41		
VI. 2.	Ostatní výnosové úroky a podobné výnosy	42		
I.	Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti	43		
J.	Nákladové úroky a podobné náklady (ř. 45 +46)	44	0	0
J. 1.	Nákladové úroky a podobné náklady - ovládaná nebo ovládající osoba	45		
J. 2.	Ostatní nákladové úroky a podobné náklady	46		
VII.	Ostatní finanční výnosy	47		
K.	Ostatní finanční náklady	48		
*	Finanční výsledek hospodaření (ř. 31 - 34 + 35 - 39 + 40 - 43 - 44 + 47 - 48)	49	0	0
**	Výsledek hospodaření před zdaněním (ř. 30 + 49)	50	0	0
L.	Daň z příjmů za běžnou činnost (ř. 52 + 53)	51	0	0
L. 1	Daň z příjmů splatná	52		
L. 2	Daň z příjmů odložená	53		
**	Výsledek hospodaření po zdanění (ř. 50 - 51)	54	0	0
M.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům	55		
***	Výsledek hospodaření za účetní období (ř. 54 - 55)	56	0	0
*	Čistý obrát za účetní období = I. + II. + III. + IV. + V. + VI. + VII.	57	0	0
Okamžik sestavení	Podpisový záznam osoby odpovědné za sestavení účetní závěrky	Podpisový záznam statutárního orgánu nebo fyzické osoby, která je účetní jednotkou		

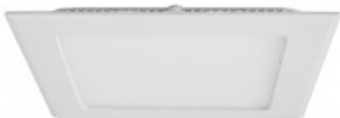
Příloha č. 3: Obrázky nakoupených svítidel

Zářivkové nábytkové svítidlo 11 W, 300 Kč/ks.

Svítidlo: přisazené a stropní nástěnné plastové svítidlo, 200 Kč/ks.

Svítidlo: vestavné hranaté LED svítidlo, 250 Kč/ks.

Příloha č. 4: Dodací doložky INCOTERMS 2010

DESCRIPTION	COSTS			RISK			INSURANCE			All modes of transport	Sea and inland waterways	FREIGHT/RISK
	SELLER	BUYER	BUYER	SELLER	BUYER	BUYER	SELLER	BUYER	BUYER			
EXW Ex Works	SELLER				BUYER							Freight Seller's premises. Risk Seller's premises.
FCA Free Carrier	SELLER				BUYER							Freight Freight handler. Risk Freight handler.
CPT Carriage Paid to		SELLER			BUYER							Freight Destination. Risk First freight handler.
CIP Carriage and Insurance Paid to		SELLER		SELLER	BUYER							Freight Destination. Risk First freight handler.
DAT Delivered at Terminal		SELLER		SELLER	BUYER							Freight Destination. Risk Destination.
DAP Delivered at Place		SELLER		SELLER	BUYER							Freight Place of destination. Risk Arriving means of transport at destination.
DDP Delivered Duty Paid		SELLER		SELLER	BUYER							Freight Destination. Risk Destination.
FAS Free Alongside Ship		SELLER		SELLER	BUYER							Freight Shipside in port of departure. Risk Shipside in port of departure.
FOB Free on Board		SELLER		SELLER	BUYER							Freight On board ship. Risk On board ship.
CFR Cost and Freight		SELLER		SELLER	BUYER							Freight Port of destination. Risk On board ship.
CIF Cost, Insurance and Freight		SELLER		SELLER	BUYER							Freight Port of destination. Risk On board ship.

Zdroj: DVS, 2017